

ประกาศกรมอนามัย

เรื่อง หลักเกณฑ์การควบคุมป้องกันเชื้อโรค
และอันตรายในสถานรับเลี้ยงดูแลเด็ก

จัดทำโดย

ฝ่ายพัฒนาอนามัยสิ่งแวดล้อมชุมชนและเมือง

สำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม กรมอนามัย

www.anamai.moph.go.th/env/develop

กรกฎาคม 2545

พิมพ์ครั้งที่ 1 จำนวน 1,000 ฉบับ

สารบัญ

	หน้า
หน้าปก	
คณะผู้จัดทำ	
ส่วนที่ ๑ บทนำ	๑
ข้อ ๑ วัตถุประสงค์	๑
ข้อ ๒ ขอบเขตและการบังคับใช้	๑
ข้อ ๓ หน้าที่ความรับผิดชอบ	๒
ข้อ ๔ คำนิยาม	๒
ส่วนที่ ๒ หลักเกณฑ์ด้านการสุขาภิบาลและสุขลักษณะ	๓
ตอนที่ ๑ สุขลักษณะของสถานที่	๓
ข้อ ๕ การจัดสถานที่รับเลี้ยงดูแลเด็ก	๓
ข้อ ๖ ส้วมและอ่างล้างมือ	๔
ข้อ ๗ วัสดุอุปกรณ์สำหรับอาบน้ำ	๕
ข้อ ๘ ที่ล้างภาชนะ	๕
ข้อ ๙ การระบายอากาศในอาคาร	๕
ตอนที่ ๒ สุขอนามัยอาหาร	๖
ข้อ ๑๐ การจัดครัว	๖
ตอนที่ ๓ การกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล	๗
ข้อ ๑๑ การจัดเก็บมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล	๗
ข้อ ๑๒ การกำจัดน้ำโสโครก	๗
ตอนที่ ๔ ข้อปฏิบัติด้านความปลอดภัยการใช้อุปกรณ์และของเล่นสำหรับเด็กก่อน	๗
ข้อ ๑๓ เตียนนอน	๗
ข้อ ๑๔ ของเล่นในเตียนนอน	๗
ข้อ ๑๕ เก้าอี้เด็กทรงสูง	๕
ข้อ ๑๖ คอกเด็กเล่น	๕
ข้อ ๑๗ ของเล่นแบบเขย่าหรือบีบให้เกิดเสียงและของเล่นสำหรับใช้กัดเล่น	๕
ข้อ ๑๘ เก้าอี้หัดเดิน	๕
ข้อ ๑๙ เปล	๑๐

	หน้า
ส่วนที่ ๓ แนวทางปฏิบัติเพื่อการควบคุมป้องกันโรค	๑๐
ตอนที่ ๑ การจัดกลุ่มเด็ก	๑๐
ข้อ ๒๐ การจัดแบ่งกลุ่มเด็ก	๑๐
ตอนที่ ๒ สุขลักษณะทั่วไป	๑๑
ข้อ ๒๑ การล้างมือ	๑๑
ข้อ ๒๒ การใช้ถุงมือ	๑๒
ข้อ ๒๓ การเปลี่ยนผ้าอ้อม	๑๒
ข้อ ๒๔ กระโถนนั่งถ่ายอุจจาระ	๑๓
ข้อ ๒๕ การจัดการเสื้อผ้าสกปรกเปื้อน	๑๓
ข้อ ๒๖ ของเล่นร่วมกัน	๑๔
ข้อ ๒๗ การดูแลสภาพพื้นผิวทั่วไป	๑๔
ข้อ ๒๘ การดูแลสระว่ายน้ำ	๑๕
ข้อ ๒๙ การอาบน้ำชำระร่างกาย	๑๕
ข้อ ๓๐ การจัดเตรียมอาหารและการรับประทานอาหาร	๑๖
ตอนที่ ๓ โรคติดเชื้อ	๑๗
ข้อ ๓๑ การสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคและการตรวจสุขภาพ	๑๗
ข้อ ๓๒ โรคติดเชื้อทั่วไปที่เกิดในเด็ก	๑๗
ข้อ ๓๓ การเฝ้าระวังโรค	๑๗
ข้อ ๓๔ การระงับการแพร่เชื้อโรค	๑๗
ข้อ ๓๕ การแจ้งการระบาดของโรค	๑๘
เอกสารอ้างอิง	
ประกาศกรมอนามัย พ.ศ. ๒๕๔๓ เรื่อง ข้อปฏิบัติในการควบคุมสระว่ายน้ำ เพื่อป้องกันการระบาดของโรคมือ เท้า ปาก	
ภาคผนวก ก. ลักษณะอาการแสดง ระบาดวิทยา การควบคุมและป้องกันโรคติดเชื้อที่สำคัญ ในสถานรับเลี้ยงดูแลเด็ก	
ภาคผนวก ข. ลักษณะอาการความเจ็บป่วยที่ต้องเฝ้าระวัง	

คณะผู้จัดทำ

คณะที่ปรึกษา

๑. ศ.ดร. ภักดี	โพธิศิริ	อธิบดีกรมอนามัย
๒. นายแพทย์สมยศ	เจริญศักดิ์	รองอธิบดีกรมอนามัย

คณะผู้เชี่ยวชาญเพื่อกำหนดมาตรการควบคุมเชื้อโรคและสุขลักษณะของอาคาร

๑. นายแพทย์ลือชา	วนรัตน์	หัวหน้าสำนักวิชาการสาธารณสุข ประธาน
๒. นายแพทย์ไพรัช	ศรีไสว	อดีตผู้อำนวยการโรงพยาบาลชลประทาน
๓. ศ. นายแพทย์สมชัย	บวรกิตติ	ที่ปรึกษาศูนย์เวชศาสตร์สิ่งแวดล้อม
โรงพยาบาลเมตตาประชารักษ์ (วัดไร่จิง)
๔. นายแพทย์ทวีทอง	กอนันตกุล	กรมควบคุมโรคติดต่อ
๕. นางนิตยา	มหาผล	สำนักงานวิชาการสาธารณสุข
สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข
๖. รศ. แพทย์หญิงสมพร	ศิรินาวิน	ภาควิชากุมารเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์
โรงพยาบาลรามาชิปดี
๗. นายแพทย์ทวี	โชติพิทยสุนนท์	ผู้แทน กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข
๘. นางอรอุมา	อ่วมประเสริฐ	ผู้แทน กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข
๙. นายแพทย์สนธยา	พริ้งลำภู	ที่ปรึกษาด้านกรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข
๑๐. สัตวแพทย์หญิงดาริกา	กิ่งเนตร	ผู้แทน กองโรคติดต่อทั่วไป กรมควบคุมโรคติดต่อ
กระทรวงสาธารณสุข
๑๑. นางสุมาลี	เชื้อเพชรโสภณ	ผู้แทน กองโรคติดต่อทั่วไป กรมควบคุมโรคติดต่อ
กระทรวงสาธารณสุข
๑๒. นางกุลฤดี	วงษ์โนวิสุทธิ	ผู้แทน กองโรคติดต่อทั่วไป กรมควบคุมโรคติดต่อ
กระทรวงสาธารณสุข
๑๓. นายสุรพล	เกาะเรียนอุดม	ผู้แทน กองโรคเอดส์ กรมควบคุมโรคติดต่อ
๑๔. นางลดารัตน์	ผาดินาวิน	ผู้แทน กองระบาดวิทยา สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข
กระทรวงสาธารณสุข
๑๕. นายสมศักดิ์	ชัยพิพัฒน์	สำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม กรมอนามัย เลขานุการ
๑๖. นางสาวประนอม	ภูวนัตตชัย	สำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม กรมอนามัย ผู้ช่วยเลขานุการ

ผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๑. สำนักงานวิชาการ กรมอนามัย
๒. สำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม กรมอนามัย
๓. สำนักส่งเสริมสุขภาพ กรมอนามัย
๔. ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพเขต ๑ นนทบุรี
๕. กองอาชีวอนามัย กรมอนามัย
๖. กรมประชาสัมพันธ์ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม
๗. กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม
๘. กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม
๙. กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ
๑๐. กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
๑๑. กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ
๑๒. สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ
๑๓. สำนักงานการประถมศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ
๑๔. กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย
๑๕. กรมราชทัณฑ์ กระทรวงมหาดไทย
๑๖. สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
๑๗. สำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร
๑๘. สำนักการแพทย์ กรุงเทพมหานคร
๑๙. สำนักพัฒนาชุมชน กรุงเทพมหานคร
๒๐. สำนักสวัสดิการสังคม กรุงเทพมหานคร
๒๑. กรมแพทย์ทหารอากาศ กองทัพอากาศ
๒๒. กรมสวัสดิการทหารเรือ กองทัพเรือ
๒๓. สถาบันความปลอดภัยในการทำงาน
๒๔. สมาคมวิทยาศาสตร์อนามัยสิ่งแวดล้อม
๒๕. สถานรับเลี้ยงเด็กหทัยสยามซิลเดรนแคร์
๒๖. สถานรับเลี้ยงเด็กไวกัฒญู ซี เอ ดินแดง
๒๗. สถานรับเลี้ยงเด็กร่วมฤดีเลิร์นนิ่งเซ็นเตอร์ (นานาชาติ)
๒๘. โรงเรียนวัดเกาะสุวรรณาราม

คณะผู้ดำเนินการศึกษา

๑. นายสมศักดิ์	ชัยพัฒนา	นักวิชาการสาธารณสุข ๘ สำนักงานมัธยมศึกษา สังกัดกรมอนามัย
๒. นางสาวประนอม	ภูวนัตถ์	นักวิทยาศาสตร์การแพทย์ ๘ สำนักงานมัธยมศึกษา สังกัดกรมอนามัย
๓. นางสาวจรจิตร	ชินพงศ์	นักวิชาการอิสระ สำนักงานมัธยมศึกษา สังกัดกรมอนามัย
๔. นางสาววิชนี	เพชรน้อย	นักวิชาการอิสระ สำนักงานมัธยมศึกษา สังกัดกรมอนามัย
๕. นางสาวธราภรณ์	กรแก้ว	นักวิชาการอิสระ สำนักงานมัธยมศึกษา สังกัดกรมอนามัย
๖. นายดลภิกข	วัฒนโพธิษฐ์	นักวิชาการอิสระ สำนักงานมัธยมศึกษา สังกัดกรมอนามัย

ประกาศกรมอนามัย

เรื่อง หลักเกณฑ์การควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อและอันตรายในสถานรับเลี้ยงดูแลเด็ก

โรคทั่ว ๆ ไปที่เกิดในเด็กมักจะเป็นโรคติดเชื้อ เช่น ตาแดง กลากเกลื้อน ไข้สุกใส ท้องเดิน ปอดบวม ปากเปื่อย และไข้หวัด โดยเฉพาะเด็กที่อยู่ในสถานรับเลี้ยงดูแลเด็ก เช่น ศูนย์ดูแลเด็กเล็ก โรงเรียนอนุบาล และศูนย์เด็กก่อนวัยเรียนซึ่งจะใช้เวลาส่วนใหญ่ในแต่ละวันอยู่ในกลุ่มเด็กด้วยกันและใกล้ชิดกัน ในสภาวะการดังกล่าวทำให้เด็กติดเชื้อโรคได้ง่าย จึงจำเป็นต้องให้ผู้ปกครองนำไปดูแลและพักไว้ที่บ้าน หรือแยกเด็กป่วยอย่างเหมาะสม การระบาดของโรคติดเชื้อ ซึ่งสามารถแพร่กระจายได้รวดเร็วในสถานรับเลี้ยงดูแลเด็ก ก่อให้เกิดปัญหาทั้งด้านการแพทย์และการสาธารณสุข ดังนั้น กรมอนามัยจึงออกประกาศหลักเกณฑ์การควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อและอันตรายในสถานรับเลี้ยงดูแลเด็ก เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ถือปฏิบัติต่อไป

ส่วนที่ ๑

บทนำ

ข้อ ๑ วัตถุประสงค์

หลักเกณฑ์ฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นแนวปฏิบัติแก่ ผู้บริหาร ผู้ได้รับใบอนุญาต และผู้เลี้ยงดูเด็กของสถานรับเลี้ยงดูแลเด็ก สำหรับการควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อและอันตรายอื่น ๆ ด้วยการรักษาสุขภาพ การสุขาภิบาลและสุขลักษณะให้อยู่ในสภาพตามเกณฑ์มาตรฐานและแนวทางปฏิบัติที่ดี

ข้อ ๒ ขอบเขตและการบังคับใช้

๒.๑ หลักเกณฑ์ฉบับนี้ให้ใช้บังคับกับสถานรับเลี้ยงดูแลเด็กทุกแห่งทั้งของภาครัฐและ เอกชน

๒.๒ รายละเอียดของหลักเกณฑ์ฉบับนี้จะครอบคลุมถึงโรคติดเชื้อและอันตรายจากการใช้ อุปกรณ์สำหรับเด็กอ่อนโดยทั่วไปที่เกิดขึ้นกับเด็ก พร้อมกับมาตรการป้องกันที่เหมาะสมที่ต้องดำเนินการให้ถูกต้องตามแนวทางปฏิบัติด้านการสุขาภิบาลและสุขลักษณะ

อำนาจออก
Sukho Thum
(นายกเทศมนตรี กรุงเทพมหานคร)
กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข

ข้อ ๓ หน้าที่ความรับผิดชอบ

ผู้บริหาร และผู้ได้รับใบอนุญาตของสถานรับเลี้ยงดูแลเด็ก มีหน้าที่ต้องปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

๓.๑ ดำเนินการใดๆ เพื่อให้เกิดความมั่นใจ ดังนี้

(๑) สถานที่ต้องสะอาดและถูกสุขลักษณะ

(๒) ผู้เลี้ยงดูเด็กมีคุณสมบัติที่เหมาะสม มีประสบการณ์และผ่านการอบรม

ตามหลักสูตรที่ได้รับการรับรองจากหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง

(๓) เด็กและผู้ทำงานทุกคนในสถานรับเลี้ยงดูแลเด็กต้องผ่านการตรวจ

สุขภาพจากแพทย์

(๔) มาตรการที่เหมาะสมสำหรับปกป้องคุ้มครองสุขภาพและความเป็นอยู่

ที่ดีของเด็กและผู้ทำงานทุกคนในสถานรับเลี้ยงดูแลเด็ก และเด็กหรือผู้ทำงานที่มีอาการเจ็บป่วยต้องถูก
แยกออกจากสถานรับเลี้ยงดูแลเด็ก

๓.๒ ต้องปฏิบัติ หรือแก้ไขปรับปรุง ให้การดำเนินงานของสถานรับเลี้ยงดูแลเด็กถูกต้องตาม
หลักเกณฑ์นี้

ข้อ ๔ คำนิยาม

“เด็ก” หมายถึง เด็กที่มีอายุไม่เกิน ๖ ปี

“สถานรับเลี้ยงดูแลเด็ก” หมายถึง

(๑) สถานรับเลี้ยงเด็กและสถานสงเคราะห์เด็กซึ่งควบคุมกำกับดูแลรับผิดชอบโดย
กรมประชาสงเคราะห์

(๒) ศูนย์เด็กเล็กซึ่งดูแลรับผิดชอบโดยกรมอนามัย

(๓) โรงเรียนอนุบาลของทางราชการหรือตามกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนเอกชน

(๔) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กซึ่งดูแลรับผิดชอบโดยกรมการพัฒนาชุมชน

(๕) สถานรับเลี้ยงเด็กหรือศูนย์เด็กเล็ก หรือที่เรียกชื่อเป็นอย่างอื่นในสถานพยาบาลของ
รัฐหรือเอกชน หรือในสถาบันการศึกษา เช่นมหาวิทยาลัย และวิทยาลัย

(๖) ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ซึ่งดูแลรับผิดชอบโดยกรมการศาสนา

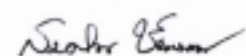
“สถานที่” หมายถึง อาคาร หรือบริเวณที่มีรั้วรอบขอบชิดหรือ พื้นดิน หรือที่โล่งกลางแจ้ง

“การทำลายเชื้อโรค” หมายถึง การฆ่าเชื้อโรคที่อยู่นอกร่างกายด้วยสารเคมี หรือวิธีทาง กาย
ภาพอื่นๆ

“น้ำยาฟอกขาว” หมายถึง สารละลายโซเดียมไฮโปคลอไรท์ความเข้มข้น ๐.๕%

“การติดเชื้อ” หมายถึง การเข้าสู่ร่างกายและมีการเพิ่มจำนวนของเชื้อโรคในร่างกาย

ตำแหน่งผู้ลง

(นายสมศักดิ์ ใจดีใจดี)

ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กรุงเทพมหานคร

“เชื้อโรค” หมายถึง จุลินทรีย์ซึ่งสามารถก่อให้เกิดการติดเชื้อหรือโรคติดเชื้อได้ เช่น ไวรัส แบคทีเรีย รา โปรโตซัว ริกเก็ตเซีย และหนอนพยาธิ

“โรคติดเชื้อ” หมายถึง โรคที่มีสาเหตุจากเชื้อโรค

“โรคติดต่อ” หมายถึง โรคติดต่อตามกฎหมายโรคติดต่อ ซึ่งรวมถึงโรคติดเชื้อใดๆ ที่สามารถแพร่ไปถึงผู้อื่นที่เป็นผู้สัมผัสโรคได้

“ผู้สัมผัสโรค” หมายถึง คนซึ่งได้เข้าไปใกล้ชิดคน สัตว์ หรือสิ่งของติดโรค จนเชื้อโรคนั้นอาจติดต่อถึงผู้นั้นได้

“การแยกกัก” หมายถึง การแยกผู้ติดเชื้อที่อยู่ในระยะติดต่อของโรคออกไปต่างหากจากผู้อื่นในที่ตั้งกำหนดไว้เฉพาะ เพื่อป้องกันและจำกัดการแพร่เชื้อโรคจากผู้ติดเชื้อไปยังบุคคลอื่นซึ่งไวต่อการติดโรคหรือเกิดโรคง่าย

“ระยะฟักตัวของโรค” หมายถึง ระยะเวลาตั้งแต่เชื้อเข้าสู่ร่างกายจนถึงเวลาที่ผู้ติดโรคแสดงอาการป่วยของโรคนั้น

“ระยะติดต่อของโรค” หมายถึง ระยะเวลาที่เชื้อโรคสามารถจะแพร่จากคนหรือสัตว์ที่มีเชื้อไปยังผู้อื่นได้โดยตรงหรือทางอ้อม

“พาหะ” หมายถึง คนหรือสัตว์ที่มีเชื้อโรคแต่ไม่มีอาการของโรคปรากฏซึ่งอาจติดต่อถึงผู้อื่นได้

“ผู้บริหาร” หมายถึง ผู้ควบคุมการดำเนินงานของสถานรับเลี้ยงดูแลเด็ก และหมายความรวมถึง ผู้จัดการ ผู้อำนวยการ ครูใหญ่ เจ้าของ ผู้สนับสนุนเงินทุน และผู้ก่อตั้ง

“ผู้เลี้ยงดูเด็ก” หมายถึง บุคคลที่ทำหน้าที่เลี้ยงดูเด็กในสถานรับเลี้ยงดูแลเด็ก เช่น ครู ผู้ดูแลเด็กที่เลี้ยงเด็ก ผู้สอน ลูกจ้าง ผู้ปรุง ผู้เสิร์ฟอาหาร และผู้ปฏิบัติงานอื่นๆ

“ผู้ได้รับใบอนุญาต” หมายถึง ผู้ได้รับใบอนุญาตให้ดำเนินกิจการหรือจัดตั้งสถานรับเลี้ยงดูแลเด็กตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

“การผลัดเปลี่ยนลม (Air exchange)” หมายถึง การนำลมใหม่ที่สะอาด หรือลมหมุนเวียนเข้ามาในห้อง มีหน่วยวัดเป็นจำนวนครั้งของการเปลี่ยนปริมาตรลมทั้งห้องต่อหน่วยเวลา เช่น ครั้งต่อชั่วโมง

ตำแหน่ง
Seah Eun
(ภจวช.กัศิ รักษาศิริ)
ศูนย์วิจัยและพัฒนาโรคติดต่อเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาเขียว

ส่วนที่ ๒

หลักเกณฑ์ด้านการสุขาภิบาลและสุขลักษณะ

ตอนที่ ๑

สุขลักษณะของสถานที่

ข้อ ๕ การจัดสถานที่รับเลี้ยงดูแลเด็ก ต้องปฏิบัติ ดังนี้

- ๕.๑ จัดให้มีพื้นที่ใช้สอยสำหรับเด็กทำกิจกรรมภายในอาคารไม่น้อยกว่า ๒ ตารางเมตร ต่อ ๑ คน เพื่อหลีกเลี่ยงความแออัดซึ่งจะช่วยลดความเสี่ยงต่อการแพร่เชื้อโรค
- ๕.๒ จัดเตรียมบริเวณที่กำหนดไว้สำหรับทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น เล่น นอน รับประทานอาหาร ทำความสะอาดร่างกาย ล้างหน้าและมือ เก็บและเตรียมอาหาร และที่พักเด็กป่วย
- ๕.๓ พื้นอาคารต้องสะอาดและป้องกันความชื้นได้ ไม่ควรใช้พรมปูพื้น
- ๕.๔ ท่อหรือรางระบายน้ำต้องปิดมิดชิด
- ๕.๕ อาคารต้องมีมาตรการป้องกันแมลงวัน ยุง และสัตว์นำโรค รวมทั้งควบคุมป้องกันไม่ให้เกิดแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์พาหะนำโรคในสถานที่ ทั้งนี้มาตรการควบคุมป้องกันยุงต้องเป็นไปตามประกาศกรมอนามัย พ.ศ. ๒๕๔๔ เรื่อง ข้อปฏิบัติการควบคุมยุง

ข้อ ๖ ส้วมและอ่างล้างมือ

- ๖.๑ สถานที่รับเลี้ยงดูแลเด็กแต่ละแห่ง ต้องจัดให้มีอ่างล้างมือและส้วมที่ถูกต้องสุขลักษณะ อย่างน้อย ดังนี้

จำนวนเด็ก (คน)	จำนวนอ่างล้างมือ (ที่)	จำนวนส้วม (ที่)
๑-๔๓	๒	๒
๔๔-๗๑	๓	๓
๗๒-๙๕	๔	๔
๙๖-๑๑๙	๕	๕
๑๒๐-๑๔๓	๖	๖
๑๔๔	๗	๗

ตำแหน่งผู้สอบ
Sealor Eiam
(นางอณนภณี รังทิพย์)
สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

สถานรับเลี้ยงดูแลเด็กที่เลี้ยงดูเด็กมากกว่า ๑๔๔ คน ต้องจัดให้มีส้วมที่ถูกต้องสุขลักษณะและอ่างล้างมือ อย่างละ ๑ ที่ ต่อจำนวนเด็กที่เพิ่มขึ้นทุกๆ ๓๒ คน

๖.๒ ห้องส้วมต้องมีสุขลักษณะดังต่อไปนี้

(๑) จัดให้มีการระบายอากาศโดยวิธีธรรมชาติ โดยมีช่องระบายอากาศไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๑๐ ของพื้นที่ห้องทุกห้อง หรือหากมีการระบายอากาศโดยวิธีกลต้องมีอัตราการผลัดเปลี่ยนลม (Air exchange) อย่างน้อย ๑๕ ครั้ง ต่อชั่วโมง

(๒) ติดตั้งพัดลมเพดานหรือผนังไว้ในห้องส้วมเพื่อช่วยให้เกิดการหมุนเวียนอากาศ

(๓) มีระดับความเข้มของแสงอย่างน้อย ๒๐๐ ลักซ์ หรือมีไฟติดเพดานหรือฝาผนัง อย่างน้อย ๑ ดวง ต่อส้วม ๑ ที่

(๔) ก๊อกน้ำที่ใช้ควรเป็นแบบคันโยก

(๕) จัดให้มีอุปกรณ์สุขภัณฑ์ประจำห้องส้วม ดังต่อไปนี้

ก. สบู่หรือที่จ่ายสบู่เหลว ๑ ที่ต่อทุก ๆ อ่างล้างมือ ๒ ที่ หรืออย่างน้อยต้องมี ๑ ที่

ข. เครื่องเป่าลมให้มือแห้ง หรือเครื่องจ่ายกระดาษหรือผ้าเช็ดมือที่ใช้ครั้งเดียว อย่างน้อย ๑ เครื่อง

ค. ถังขยะพร้อมฝาปิด อย่างน้อย ๑ ที่

ง. กระดาษชำระ หรือน้ำสำหรับชำระ หรือสายฉีด ประจำทุกส้วม

(๖) ส้วมที่ถูกต้องสุขลักษณะต้องมีขนาดเหมาะสมสำหรับการใช้ของเด็กและมีความสูง จากพื้นไม่เกิน ๓๕๐ มิลลิเมตร (ไม่รวมเก้าอี้ร่อนนั่ง) โดยมีฝากันห้องสูง ๑ เมตร แยกเป็นส่วนๆ

(๗) ผนังด้านหลังและเหนือที่ล้างมือและที่ล้างภาชนะต้องปูด้วยกระเบื้องเคลือบสูงอย่างน้อย ๑.๕ เมตร และผนังที่ ติดอยู่ด้านหลังและเหนือที่ล้างมือและที่ล้างภาชนะต้องปูด้วยกระเบื้องเคลือบให้มีความสูงไม่น้อยกว่า ๔๕๐ มิลลิเมตร

๖.๓ ในกรณีที่ไม่สามารถจัดทำห้องส้วมสำหรับเด็กเป็นการเฉพาะได้ อาจใช้ห้องส้วมที่มีอยู่ แล้ว แต่ต้องปรับปรุงให้เหมาะสมกับวัยของเด็กโดยจัดหาอุปกรณ์เพิ่มเติม และปรับปรุงสุขลักษณะให้ เหมาะสมเพื่อให้เด็กสามารถใช้ได้อย่างปลอดภัย

๖.๔ ขนาดของอ่างล้างมือ ต้องเหมาะสมสำหรับการใช้ของเด็ก และติดตั้งให้มีความสูงเหนือ พื้นประมาณ ๕๐๐-๖๐๐ มิลลิเมตร รวมทั้งติดตั้งกระจกเงาส่องหน้าขนาดเหมาะสมที่ผนังให้อยู่เหนืออ่าง ล้างมือ

ตำแหน่งตั้ง

(นายสมศักดิ์ วิชาญ)

ผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมสุขภาพเด็ก

ข้อ ๗ วัสดุอุปกรณ์สำหรับอาบน้ำ

สถานรับเลี้ยงดูแลเด็กต้องจัดให้มีวัสดุอุปกรณ์สำหรับการอาบน้ำชำระร่างกายเด็ก

ข้อ ๘ ที่ล้างภาชนะ

สถานรับเลี้ยงดูแลเด็กที่มีเด็กอายุไม่เกิน ๑๘ เดือน ต้องจัดให้มีที่ล้างภาชนะพร้อมก๊อกน้ำอยู่ใกล้กับบริเวณที่ใช้เปลี่ยนผ้าอ้อมเด็กในอัตราส่วนที่ล้างภาชนะ ๑ ที่ ต่อจำนวนเด็กทุก ๆ ๑๐ คน

ข้อ ๙ การระบายอากาศในอาคาร

๙.๑ ห้องเรียน

การระบายอากาศของห้องเรียนต้องถ่ายเทอากาศได้สะดวก โดยมีช่องระบายอากาศซึ่งรวมเนื้อที่หน้าต่าง ประตู และช่องลม ที่เปิดไว้ระหว่างใช้สอยห้องนั้นๆ ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒๐ ของพื้นที่ห้อง

๙.๒ ห้องสำหรับเด็กป่วย

(๑) การระบายอากาศของห้องสำหรับเด็กป่วยต้องถ่ายเทอากาศได้สะดวก โดยมีช่องระบายอากาศซึ่งรวมเนื้อที่หน้าต่าง ประตู และช่องลม ที่เปิดไว้ระหว่างใช้สอยห้องนั้นๆ ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒๐ ของพื้นที่ห้อง

(๒) การระบายอากาศภายในห้องสำหรับเด็กป่วยต้องแยกเป็นอิสระ และไม่ระบายอากาศจากห้องสำหรับเด็กป่วยเข้าสู่ห้องเรียน รวมทั้งแผงกรองอากาศควรได้รับการเปลี่ยนใหม่และทำความสะอาดตามคู่มือการแนะนำของผู้ผลิต

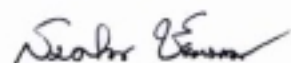
(๓) สำหรับสถานรับเลี้ยงดูแลเด็กที่ไม่สามารถส่งเด็กที่ป่วยด้วยโรคติดต่อกลับบ้านได้ เช่น สถานรับเลี้ยงเด็กกำพร้า ให้มีห้องแยกสำหรับเด็กที่ป่วยด้วยโรคติดต่อที่กระจายทางอากาศ เช่น หัด ไข้สุกใส

๙.๓ การดูแลบำรุงรักษาระบบปรับภาวะอากาศที่ดีควรมีสภาวะดังนี้

(๑) การระบายอากาศที่ดีจากระบบปรับอากาศต้องมีการแจกจ่ายอากาศที่สม่ำเสมอไปยังห้องปรับอากาศทุกห้อง

(๒) ในกรณีที่ใช้แผงกรองอากาศที่มีประสิทธิภาพการกรองสูงเพื่อการกรองฝุ่นละอองควรมีแผงกรองอากาศที่มีประสิทธิภาพต่ำ และปานกลาง กรองอากาศจากภายนอกก่อนเข้าสู่แผงกรองอากาศที่มีประสิทธิภาพสูง

ชำนาญก้อง

(นางชนนิกษ์ รังษิโยภิม)

ชำนาญก้อง รังษิโยภิม

(๔) แผงกรองอากาศควรได้รับการเปลี่ยนใหม่หรือทำความสะอาดเป็นประจำตามคู่มือการแนะนำ

(๕) มีมาตรการป้องกันการควบแน่นของอากาศภายในท่อปรับอากาศและเปลี่ยนวัสดุผิวหน้าของท่อที่ถูกล้ำน้ำทำลาย

ตอนที่ ๒

สุขอนามัยอาหาร

ข้อ ๑๐ การจัดครัว

๑๐.๑ สถานรับเลี้ยงดูแลเด็กทุกแห่งต้องจัดให้มีพื้นที่เฉพาะสำหรับการเตรียมอาหารและอาหารว่าง รวมทั้งห้ามเด็กเข้ามาในพื้นที่นี้

๑๐.๒ ต้องจัดให้มีอุปกรณ์เครื่องใช้ในครัวให้เพียงพอและเหมาะสมสำหรับการเตรียมอาหารแต่ละมื้อและสำหรับการล้างภาชนะ

๑๐.๓ ต้องมีที่ล้างมืออย่างน้อย ๑ ที่ สำหรับพนักงานในครัวได้ใช้โดยเฉพาะเท่านั้นในการเตรียมอาหาร ทั้งนี้เพื่อหลีกเลี่ยงการปนเปื้อนในอาหารที่อาจเกิดขึ้นได้ระหว่างการเตรียม

๑๐.๔ ห้องและตู้เก็บของสำหรับเก็บภาชนะและเครื่องใช้ในครัวต้องป้องกันสัตว์กัดแทะและสัตว์เลี้ยงเข้ามาได้ รวมทั้งต้องมีตู้เก็บของแยกไว้ต่างหากสำหรับเก็บเครื่องมือและวัสดุอื่นๆ ที่ใช้ทำความสะอาดโดยเฉพาะ

๑๐.๕ ผนังห้องครัวต้องปูด้วยกระเบื้องเคลือบหรือวัสดุที่กันน้ำได้ เพื่อช่วยให้ทำความสะอาดได้ง่าย

๑๐.๖ พื้นผิวของวัตถุที่ใช้สำหรับการจัดเตรียมอาหารต้องสะอาดทั้งก่อนและหลังการใช้งาน

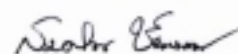
๑๐.๗ ต้องไม่มีท่อระบายน้ำเสียวางผ่านเหนือศรีษะในบริเวณที่มีอาหารจัดเตรียมไว้หรือปรุงเสร็จเรียบร้อยแล้ว เพื่อหลีกเลี่ยงการปนเปื้อนที่อาจเกิดขึ้นได้จากการรั่วไหลของท่อระบาย

ตอนที่ ๓

การกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

ข้อ ๑๑ ต้องจัดให้มีที่เก็บมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลทั้งภายในและภายนอกอาคาร สถานรับเลี้ยงดูแลเด็ก ด้วยจำนวนที่เพียงพอ ถูกสุขลักษณะ และมีการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลทุกวัน

สำเนาถูกต้อง

(กอบณงค์ รัตนกิจ)

ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมือง

ข้อ ๑๒ มีการกำจัดน้ำโสโครกอย่างถูกวิธี และมีการดูแลวางระบายน้ำไม่ให้อุดตัน

ตอนที่ ๔

ข้อปฏิบัติด้านความปลอดภัยการใช้อุปกรณ์และของเล่นสำหรับเด็กอ่อน

ข้อ ๑๓ เตียงนอน

๑๓.๑ ให้ใช้ฟูกนอนที่มีขนาดพอดีกับเตียงนอนหากฟูกนอนเล็กไป และจำเป็นต้องใช้เตียงนอนนั้น ให้ใช้ผ้าขนหนูม้วนแล้วสอดไว้ระหว่างเตียงนอนกับฟูกนอนเพื่อให้แน่นขึ้น ห้ามปล่อยให้มียช่องว่างระหว่างเตียงนอนกับฟูกนอนโดยเด็ดขาด

๑๓.๒ ราวเตียงนอนด้านข้างต้องสูงเพียงพอ เพื่อป้องกันไม่ให้เด็กสามารถปีนออกมานอกเตียงนอน

๑๓.๓ ห้ามวางของเล่นหรือสิ่งของใดๆ ในเตียงนอนซึ่งอาจเป็นเครื่องช่วยให้เด็กสามารถปีนออกมานอกเตียงนอนได้

๑๓.๔ ห้ามใช้เตียงนอนเป็นคอกสำหรับเด็กเล่น

๑๓.๕ กรณีสวมเตียงนอนไว้ข้างหน้าต่าง ต้องให้แน่ใจว่าไม่มีชายผ้าหรือเชือกอยู่ในระยะที่เด็กเอื้อมจับถึง

๑๓.๖ ห้ามแขวนวัตถุใดๆ เช่น ของเล่นที่ห้อยกับเชือกหรือถุงใส่ผ้าซัก ไม้บนเสาหัวมุมของเตียงนอนหรือโถงๆ กับบริเวณที่เด็กอาจเข้าไปติดและถูกบีบรัดได้ กรณีถ้าของเล่นมีเชือกหรือยางยืดเป็นตัวย่อยให้ตัดเชือกหรือยางยืดทิ้งไป

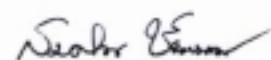
๑๓.๗ ห้ามผูกห้อยหัวนมหลอกสวมไว้รอบคอเด็ก

๑๓.๘ กรณีที่เด็กสามารถลุกขึ้นยืนได้แล้ว ให้ปรับระดับฟูกนอนให้อยู่ต่ำสุดหรือถอดแผ่นรองกระแทกหรือของเล่นที่มีขนาดใหญ่ออกจากเตียงนอนเพื่อป้องกันมิให้เด็กใช้สิ่งของเหล่านี้เป็นเครื่องช่วยเพื่อปีนออกมานอกเตียงนอน

๑๓.๙ ห้ามใช้แผ่นพลาสติกบาง ๆ หรือถุงพลาสติกสำหรับใส่ขยะมาคลุมฟูกที่นอนเพราะอาจไปเกาะติดอยู่บนใบหน้าเด็กจนทำให้หายใจไม่ออกได้

๑๓.๑๐ ก่อนวางเด็กลงในเตียงนอนให้ตรวจสอบเตียงนอนให้แน่ใจว่าตัวยึดต่างๆ เช่น ตะปูเกลียว สลักหรือตัวยึดแขวนที่นอนอยู่ครบและมีความแน่นหนา กรณีเปลชนิดที่มีตัวยึดแขวนที่นอนแขวนอยู่กับตะขอต้องดูให้แน่ใจว่าทั้งตัวแขวนและตะขอเกี่ยวกันไว้แน่นดีแล้ว

สำเนาถูกต้อง

(นางชนันท์ รัตติกาน)

เจ้าหน้าที่บริหารงานวิจัยและพัฒนาระบบสารสนเทศ

ข้อ ๑๔ ของเล่นในเตียงนอน

เพื่อเป็นการป้องกันอันตรายจากของเล่นสำหรับเด็กที่แขวนตรงหรือติดอยู่กับเตียงนอน ควรปฏิบัติดังต่อไปนี้

๑๔.๑ ของเล่นประเภทให้เด็กใช้ออกกำลังหรือประเภทมีสีสัน

(๑) ควรให้แน่ใจว่าของเล่นติดแน่นอยู่กับเตียงนอนอย่างปลอดภัย

(๒) เมื่อเด็กอายุ ๕ เดือนขึ้นไปหรือเมื่อเริ่มคลานได้แล้วให้ถอดของเล่นออกจากเตียง

นอน

(๓) ของเล่นที่แขวนห้อยไว้เหนือเตียงนอนต้องอยู่สูงพอไม่让孩子เอื้อมถึง

(๔) ห้ามใช้ของเล่นที่มีส่วนโผล่ยื่นออกมาซึ่งอาจเกี่ยวเสื้อผ้าหรือวัสดุอื่นๆ ที่อยู่รอบ

คอเด็ก

(๕) เก็บริบบิ้นหรือสิ่งของที่มีลักษณะเป็นแถบยาวซึ่งใช้ประดับตามผนังอาคาร

ให้ไกลจากเตียงนอนหรือที่อื่นๆ ซึ่งเด็กอาจเอื้อมถึง

๑๔.๒ ของเล่นแบบเขย่าหรือบีบให้เกิดเสียงดังหรือแบบใช้กดเล่น ต้องมีขนาดใหญ่พอที่จะไม่ตกลงไปคาอยู่ในคอของเด็กและต้องเป็นประเภทที่ไม่สามารถแยกออกเป็นชิ้นเล็กชิ้นน้อยจนทำให้ลูกกลืนลงคอหรือสูดเข้าทางจมูกได้

๑๔.๓ ของเล่นหรือชิ้นส่วนของเล่นที่มีลักษณะทรงกลมต้องเก็บให้ไกลจากเด็กทารก เด็กเล็ก และเด็กที่ชอบหยิบสิ่งของเข้าปาก

๑๔.๔ หุ่นมหลอก ต้องมีโครงสร้างที่เหนียวแน่น แข็งแรงไม่เปราะหรือแตกง่าย รวมทั้งต้องไม่มีริบบิ้นหรือเชือกผูกติดอยู่

๑๔.๕ เครื่องแขวน เช่น ตุ๊กต้ายัดไส้ที่ใช้ห้อยแขวนกับเตียงนอนต้องห่างไกลจากมือเด็กหรือถอดสายหรือเชือกออกไปเสีย

ข้อ ๑๕ แก้วเด็กทรงสูง

เพื่อเป็นการลดความเสี่ยงจากอุบัติเหตุที่อาจเกิดจากการตกจากแก้วเด็กทรงสูงหรือการล้มคว่ำพังลงมาหรืออื่นๆ ควรปฏิบัติดังต่อไปนี้

๑๕.๑ จัดวางแก้วให้ห่างไกลจากโต๊ะ เก้าอี้หรือพื้นผิวอื่นใดที่เด็กอาจใช้ผลักหรือดันออกไปได้

อำนาจก้อง

(ภอณภักดิ์ รังสิโยภ)

หัวหน้าฝ่ายควบคุมมาตรฐานผลิตภัณฑ์สุขภาพและอาหาร

๑๕.๒ กรณีไม่ใช่เก้าอี้ ให้เก็บหลบไว้ตรงมุมห้องและไม่เกาะกะวางทางเพื่อป้องกันไม่ให้เด็กพยายามปีนขึ้นไปหรือใช้เป็นที่เกาะยึดเพื่อลุกขึ้นยืน

๑๕.๓ ตรวจสอบเก้าอี้เป็นระยะๆ ว่ามีส่วนประกอบชิ้นเล็กๆ ตรงไหนหลวมหรือหลุดออกมา เพราะเด็กอาจหยิบกลืนลงคอได้

๑๕.๔ อย่าปล่อยให้เด็กยืนบนเก้าอี้สูงและอย่าอยู่ห่างไกลจากเด็กในขณะที่ยังอยู่บนเก้าอี้

๑๕.๕ อย่าปล่อยให้เด็กเล่นอยู่ใกล้กับเก้าอี้หรือปีนขึ้นไปบนเก้าอี้โดยไม่มีคนช่วย

๑๕.๖ อย่าปล่อยให้เด็กโถมห้อยโหนหรือเกาะอยู่กับเก้าอี้ในขณะที่มีเด็กทารกอยู่บนเก้าอี้ เพราะอาจทำให้เก้าอี้ล้มลงมาได้

ข้อ ๑๖ คอกเด็กเล่น

๑๖.๑ อย่าใส่ของเล่นขนาดใหญ่ หรือกล่องใดๆ ไว้ในคอกเด็กเล่นเพราะเด็กอาจใช้ปีนออกมา

๑๖.๒ ให้หลีกเลี่ยงการนำวัสดุมาตกแต่งและชิงไว้เหนือคอกเด็กเล่นเพราะอาจจะรัดคอเด็กได้ รวมทั้งหากจะแขวนของเล่นไว้ทางด้านข้างคอกเด็กเล่น วัสดุที่ใช้แขวนต้องสั้นที่สุดเพื่อจะได้ไม่มาพันคอเด็ก

๑๖.๓ ตรวจสอบวัสดุห่อหุ้มราวคอกเด็กเล่นบ่อยๆ ว่าไม่มีรูหรือรอยฉีกขาดเพราะเด็กอาจใช้ฟันแทะราวคอกเด็กเล่นและกลืนชิ้นส่วนที่ฉีกขาดนั้น

๑๖.๔ ห้ามใช้คอกเด็กเล่นสำหรับเด็กที่โตจนสามารถปีนออกมาด้านข้างได้

ข้อ ๑๗ ของเล่นแบบเขย่าหรือบีบให้เกิดเสียงและของเล่นสำหรับใช้กัดเล่น

๑๗.๑ ตรวจสอบให้มั่นใจว่าของเล่นไม่มีส่วนปลายที่เล็กจนเด็กสามารถนำเข้าปากได้

๑๗.๒ นำของเล่นที่มีขนาดเล็กออกไปจากเตียงนอนหรือคอกเด็กเล่นเมื่อเด็กนอนหลับ

๑๗.๓ ไม่ควรผูกของเล่นสำหรับใช้กัดเล่นคล้องไว้ที่รอบคอเด็ก

ข้อ ๑๘ เก้าอี้หัดเดิน

๑๘.๑ ดูแลให้เด็กใช้เก้าอี้หัดเดินในบริเวณที่มีพื้นผิวเรียบเท่านั้น หลีกเลี่ยงการใช้ในบริเวณที่มีพรมใกล้ธรณีประตูและสิ่งกีดขวางอื่นๆ เพราะจะทำให้เก้าอี้พลิกคว่ำได้

๑๘.๒ ฝ้าดูเด็กในขณะที่ใช้เก้าอี้หัดเดิน เพื่อหลีกเลี่ยงอุบัติเหตุที่อาจเกิดขึ้น

ตำแหน่ง
Seah Eun
(ภจวช.กัศิ รังคิณ)
ศูนย์ฝึกวิทยากรและส่งเสริมบุคลากร
กรมส่งเสริมการเกษตร

ข้อ ๑๕ เพล

๑๕.๑ ตรวจสอบเป็นระยะๆ ให้มั่นใจว่าตัวยึด เช่น ตะปูเกลียวและสลักถูกขันไว้อย่างแน่นหนาแล้ว

๑๕.๒ หากแปลเป็นชนิดพับเก็บได้ต้องมั่นใจว่าตัวยึดตรงมีความแน่นหนาไม่ทำให้ขาแปลพับในขณะใช้งาน

๑๕.๓ ฟูกนอนและเบาะรองฟูกควรมั่นคงแข็งแรงและเรียบ

ส่วนที่ ๓

แนวทางปฏิบัติเพื่อการควบคุมป้องกันโรค

ตอนที่ ๑

การจัดกลุ่มเด็ก

ข้อ ๒๐ การจัดแบ่งกลุ่มเด็ก

๒๐.๑ เพื่อลดการแพร่โรคติดเชื้อ เด็กแต่ละกลุ่มต้องมีห้องเรียนและบริเวณสำหรับเล่นแยกออกจากกันเป็นการเฉพาะ หากเป็นไปได้เด็กที่อ่อนวัยกว่าโดยเฉพาะเด็กที่ยังต้องใช้ผ้าอ้อม หรือเด็กที่อายุไม่เกิน ๓ ปี ต้องแยกออกจากเด็กที่มีอายุมากกว่า เนื่องจาก

(๑) เมื่อเด็กทั้ง ๒ กลุ่มอยู่ด้วยกัน จะทำให้เด็กทุกคนสัมผัสกับแหล่งหรือสิ่งทำให้เกิดการติดเชื้อได้ หากแยกกลุ่มเด็กออกจะจำกัดขอบเขตความเสี่ยงในการแพร่ระบาดของโรคไปยังอีกกลุ่มได้

(๒) เด็กทารกหรือเด็กที่ยังเดินเตาะแตะซึ่งมีอายุไม่เกิน ๓ ปี และมีอาการติดเชื้อจะเป็นตัวแพร่กระจายโรคบางชนิดได้เป็นอย่างดี เช่น โรคมือ เท้า ปาก ดังนั้นการแยกเด็กที่ยังอยู่ในผ้าอ้อมออกจากเด็กที่มีอายุมากกว่าจะช่วยลดความเสี่ยงการแพร่ระบาดของโรคที่เกี่ยวกับลำไส้ เช่น โรคอุจจาระร่วงจากการติดเชื้อ

๒๐.๒ ผู้เลี้ยงดูเด็กที่รับผิดชอบดูแลเด็กที่ยังต้องใช้ผ้าอ้อม ต้องไม่มีหน้าที่จัดเตรียมและให้อาหารแก่เด็กกลุ่มอื่นที่มีไค้อยู่ในความรับผิดชอบของตนแต่ถ้ามีความจำเป็น ผู้เลี้ยงดูเด็กต้องล้างมือให้สะอาดอย่างถูกต้องก่อน

ตำแหน่งผู้ลง
Sudhar Bhum
(นางอรรณี ธีรภักดิ์)
ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่

ตอนที่ ๒ สุขลักษณะทั่วไป

ข้อ ๒๑ การล้างมือ

๒๑.๑ เพื่อเป็นการลดความเสี่ยงต่อการแพร่ระบาดของโรค ผู้เลี้ยงดูเด็กและเด็กทุกคนต้องปฏิบัติตามขั้นตอนการล้างมือ ดังต่อไปนี้

- (๑) ล้างมือด้วยสบู่และน้ำที่ไหลจากก๊อก
- (๒) ฟอกถูมือให้ทั่วอย่างน้อย ๑๐ วินาที
- (๓) ชะล้างมือให้สะอาดทั้งด้านหน้าและ ด้านหลังมือ ข้อมือ ง่ามนิ้วมือและใต้เล็บ

นิ้วมือ

- (๔) ล้างมือด้วยน้ำสะอาดให้ทั่วหลังการชะล้างมือแล้ว
- (๕) เช็ดมือให้แห้งด้วยผ้าเช็ดมือหรือกระดาษที่ใช้ครั้งเดียว

๒๑.๒ ผู้เลี้ยงดูเด็กและเด็กทุกคนต้องฝึกนิสัยการล้างมือให้สะอาดตามขั้นตอนข้อ ๒๑.๑ อยู่บ่อยๆ

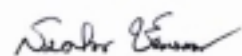
๒๑.๓ ผู้เลี้ยงดูเด็กต้องล้างมือตามขั้นตอนข้อ ๒๑.๑ ให้สะอาดทุกครั้งในกรณีดังต่อไปนี้

- (๑) เมื่อเข้ามายังสถานรับเลี้ยงดูเด็กในตอนเช้า
- (๒) ก่อนการเตรียมและให้อาหารเด็ก
- (๓) ภายหลังเปลี่ยนผ้าอ้อม ทำความสะอาดหรือเช็ดจมูกเด็กให้แห้ง
- (๔) ภายหลังต้องสัมผัสกับเลือดหรือสารคัดหลั่งอื่น ๆ จากร่างกายเด็ก
- (๕) ภายหลังเข้าห้องน้ำห้องส้วม
- (๖) ภายหลังจับต้องสัตว์เลี้ยง กรงเลี้ยงสัตว์หรือวัตถุอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับสัตว์เลี้ยง
- (๗) ภายหลังต้องปฏิบัติกิจกรรมนอกอาคาร
- (๘) ก่อนใช้หรือใส่หรือทายาให้กับเด็กหรือตนเอง
- (๙) ก่อนกลับบ้าน

๒๑.๔ เด็กทุกคนต้องล้างมือให้สะอาดตามขั้นตอนข้อ ๒๑.๑ ทุกครั้งในกรณีดังต่อไปนี้

- (๑) เมื่อมาถึงสถานรับเลี้ยงดูเด็ก
- (๒) ก่อนดื่มน้ำหรือกินอาหาร
- (๓) ภายหลังจากใช้ห้องน้ำห้องส้วม
- (๔) ภายหลังจากสัมผัสลูกเด็กที่อาจป่วยหรือไม่สบาย
- (๕) ภายหลังได้รับการเปลี่ยนผ้าอ้อม

ชำนาญก้อง

(นายสมชัย รังสิขิน)

ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมือง

- (๖) ภายหลังเล่นในสนามเด็กเล่น
- (๗) ภายหลังจับต้องสัตว์เลี้ยง กรงเลี้ยงสัตว์หรือวัตถุอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับสัตว์เลี้ยง
- (๘) ก่อนกลับบ้าน

๒๑.๕ ผู้เลี้ยงดูเด็กและบุคคลที่ทำงานเกี่ยวข้องกับการจัดเตรียมอาหาร ต้องตัดเล็บสั้น ไม่สวมเครื่องประดับนิ้วมือและข้อมือ เพราะจะเป็นแหล่งสะสมสิ่งสกปรกและเชื้อโรคได้

ข้อ ๒๒ การใช้ถุงมือ

๒๒.๑ เพื่อเป็นการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อโรคที่ติดต่อผ่านทางเลือดในสถานรับเลี้ยงดูแลเด็ก ผู้เลี้ยงดูเด็กควรสวมใส่ถุงมือที่กันน้ำได้และเป็นแบบชนิดใช้ครั้งเดียวแล้วทิ้ง เมื่ออยู่ในสภาวะที่คาดว่าจะต้องสัมผัสกับเลือดหรือสารคัดหลั่งจากร่างกาย ในกรณีดังต่อไปนี้

- (๑) ทำการรักษาเด็กที่มีแผลบาดเจ็บหรือมีเลือดไหลจากงูมูก
- (๒) จับต้องเสื้อผ้าที่เปื้อนด้วยอุจจาระ ปัสสาวะ เลือดหรือสิ่งท่อน้ำเหลืองออกมา
- (๓) ต้องใช้มือทำความสะอาดเลือดและสารคัดหลั่งจากร่างกายที่เปื้อน

๒๒.๒ ถุงมือที่ใช้แล้วและวัสดุที่เปื้อนควรกำจัดลงในถุงพลาสติก หรือถังขยะที่จัดวางไว้เฉพาะและผู้เลี้ยงดูเด็กควรล้างมือตามขั้นตอนข้อ ๒๑.๑ ทันที

๒๒.๓ ถุงมือ ผ้าเช็ดตัว และสารที่ใช้ในการทำลายเชื้อโรคต้องมีไว้ให้พร้อมสำหรับผู้เลี้ยงดูเด็กทุกคนสามารถนำมาใช้ได้ทันทีและหยิบมาใช้ได้สะดวก

ข้อ ๒๓ การเปลี่ยนผ้าอ้อม

๒๓.๑ ต้องเปลี่ยนผ้าอ้อมบนกระดานเช็ดมือ กระดานม้วนหรือเครื่องห่อหุ้มหรือปกปิด ร่างกายชนิดใช้ครั้งเดียวแล้วทิ้ง หรือภาชนะอื่นๆ เพื่อให้สามารถทำความสะอาดได้ง่าย ณ บริเวณที่ใช้เปลี่ยนผ้าอ้อมที่จัดไว้โดยเฉพาะ

๒๓.๒ เครื่องห่อหุ้มหรือปกปิดร่างกายชนิดใช้ครั้งเดียวแล้วทิ้ง ต้องจัดเก็บไว้บนชั้นหรือที่วางซึ่งมีลักษณะ ดังนี้

- (๑) มีพื้นผิวเรียบ ไม่ดูดซับและทำความสะอาดง่าย
- (๒) ห่างจากการเอื้อมหยิบถึงของเด็ก
- (๓) แยกออกจากบริเวณที่ใช้เตรียมอาหาร
- (๔) อยู่ใกล้กับที่ล้างภาชนะที่มีน้ำใช้สำหรับการเตรียมอาหาร

ตำแหน่งห้อง
Sudh Chum
(นางอณนภี รังทิพนัน)
ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครเชียงใหม่

(๕) มีพื้นผิวทำจากวัสดุ เช่น โฟสไมก้า เหล็ก พลาสติก แผ่นรองเคลือบ หรือแผ่นรองซัฟที่ใช้สำหรับเปลี่ยนผ้าอ้อม ควรหลีกเลี่ยงพื้นผิวที่มีรูพรุนหรือหยาบซึ่งทำจากกระเบื้องหรือซีเมนต์ เพราะจะยากต่อการรักษาทำความสะอาดและมีความเป็นไปได้ที่จะเกิดการปนเปื้อนได้สูงต่อมา

๒๓.๓ ผ้าอ้อมสำเร็จรูปและอุปกรณ์เครื่องห่อหุ้มหรือปกปิดร่างกายอื่น ๆ ชนิดใช้ครั้งเดียวแล้วทิ้งที่ผ่านการใช้งานแล้วต้องกำจัดทันทีและอย่างเหมาะสม ในถุงพลาสติก หรือถังขยะที่จัดไว้เฉพาะ

กรณีชั้นหรือที่วางเครื่องห่อหุ้มหรือปกปิดร่างกายชนิดใช้ครั้งเดียวแล้วทิ้งเกิดความสกปรกต้องทำความสะอาดและทำลายเชื้อโรคทันทีด้วยสารละลายเจือจางของน้ำยาฟอกขาว ๑ ส่วนผสมกับน้ำ ๑๐ ส่วน และล้างด้วยน้ำสะอาด

๒๓.๔ วัสดุที่ต้องใช้ร่วมกับการใช้ผ้าอ้อม ได้แก่ ผ้าเช็ดตัว สบู่ สารที่ใช้ในการทำลายเชื้อโรค และถุงพลาสติกที่ปิดผนึกได้ เป็นต้น ต้องจัดเก็บไว้ในที่ที่ผู้เลี้ยงดูเด็กสามารถเข้าไปหยิบใช้ได้โดยสะดวกและห่างจากการเอื้อมถึงของเด็ก

๒๓.๕ ต้องล้างมือให้สะอาดตามขั้นตอนข้อ ๒๑.๑ หลังจากเปลี่ยนผ้าอ้อม และให้ใช้ถุงมือชนิดที่ใช้ครั้งเดียวแล้วทิ้งเมื่อปรากฏชัดว่าเด็กมีเลือดไหลหรือมีการติดเชื้อจากอุจจาระ หรือในระบบการหายใจซึ่งต้องการความระมัดระวังเป็นพิเศษเพื่อป้องกันการสัมผัสกับสารคัดหลั่งจากร่างกาย

ข้อ ๒๔ กระโถนนั่งถ่ายอุจจาระ

๒๔.๑ กระโถนนั่งถ่ายอุจจาระต้องเก็บรักษาไว้ในห้องน้ำห้องส้วม และห่างจากมือเด็กที่จะเอื้อมถึง ห้ามจัดเก็บกระโถนนั่งถ่ายอุจจาระไว้ที่เฉลียงหรือทางเดินหรือในห้องเรียน เว้นแต่มีฉากหรือวัสดุอื่นกั้นแยกออกเป็นสัดส่วน

๒๔.๒ หลังการใช้กระโถนนั่งถ่ายอุจจาระ ต้องเททิ้งสิ่งที่มีอยู่ในกระโถนลงในส้วม แล้วทำการล้างด้วยน้ำ ทำความสะอาด และทำลายเชื้อโรคในที่ล้างภาชนะที่จัดไว้เพื่อการทำนี้โดยเฉพาะด้วยสารละลายเจือจางของน้ำยาฟอกขาว ๑ ส่วน ผสมกับน้ำ ๑๐ ส่วน และล้างด้วยน้ำสะอาด

๒๔.๓ ห้ามทำการชะล้างกระโถนนั่งถ่ายอุจจาระในอ่างล้างมือ

๒๔.๔ หากมีการปฏิบัติที่ไม่ถูกต้องโดยชะล้างกระโถนในอ่างล้างมือให้ทำความสะอาดและทำลายเชื้อโรคที่พื้นผิวของอ่างล้างมือให้ทั่วด้วยสารละลายเจือจางของน้ำยาฟอกขาว ๑ ส่วน ผสมกับน้ำ ๑๐ ส่วน หลังทำการชะล้างกระโถนแล้วทันที และล้างด้วยน้ำสะอาด

ข้อ ๒๕ การจัดการเสื้อผ้าสกปรกเปื้อน

ตำแหน่งห้อง
Sudh Chum
(นางอสนี รัชกิจตรี)
ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและพัฒนาสุขภาพเด็ก

๒๕.๑ ผู้เลี้ยงดูเด็กต้องสวมถุงมือทุกครั้งที่ต้องถือผ้าเครื่องนุ่งห่มที่สกปรกด้วยปีศาจ
อุจจาระ เลือดหรือสิ่งที่ไม่สะอาดออกมา

๒๕.๒ ทำการล้างมือและอวัยวะส่วนอื่นของร่างกายทันทีหลังจากสัมผัสกับเลือด และเมื่อถอด
ถุงมือหลังจากใช้สัมผัสสิ่งสกปรกเพราะถุงมือสามารถป้องกันเชื้อโรคได้ไม่สมบูรณ์

๒๕.๓ ถุงมือที่ใช้แล้วและวัสดุที่สกปรกต้องกำจัดลงในถุงพลาสติกหรือถังขยะที่จัดไว้โดย
เฉพาะ

๒๕.๔ เสื้อผ้าที่สกปรกเปื้อนอุจจาระ ต้องนำไปล้างทำความสะอาดในถังน้ำที่จัดไว้โดย
เฉพาะ และบรรจุใส่ถุงพลาสติกเพื่อลดการสัมผัสสิ่งที่เป็นพาหะนำโรคแก่ผู้เลี้ยงดูเด็กและเด็ก

๒๕.๕ ถังน้ำที่ใช้ชำระล้างเสื้อผ้าตามข้อ ๒๕.๔ ต้องทำลายเชื้อโรคหลังการใช้ทุกครั้งและจัด
เก็บไว้ในที่ที่กำหนดรวมถึงห้ามนำไปใช้เพื่อวัตถุประสงค์อื่นอีก

๒๕.๖ ต้องทำการล้างมือทุกครั้งหลังจับต้องเสื้อผ้าสกปรกเปื้อน

ข้อ ๒๖ ของเล่นร่วมกัน

๒๖.๑ ของเล่นสำหรับเด็กที่อยู่ในวัยยังใช้ผ้าอ้อมต้องเป็นของเล่นที่ล้างทำความสะอาดได้เท่า
นั้นเพื่อจำกัดการสัมผัสกับสิ่งที่ก่อให้เกิดโรครอยุ่เฉพาะเด็กกลุ่มเดียว ในระหว่างมีการระบาดของโรค ต้อง
แยกของเล่นไว้เฉพาะสำหรับเด็กแต่ละกลุ่มไม่นำมาใช้เล่นร่วมกันระหว่างกลุ่มเด็ก

๒๖.๒ ของเล่นที่มีพื้นผิววัตถุที่แข็งต้องทำความสะอาดและทำลายเชื้อโรคด้วยน้ำยาฟอกขาว
เป็นประจำ และล้างด้วยน้ำสะอาด

๒๖.๓ ห้ามนำของเล่นที่ขัดใส่ด้วยผ้าหรือขนมาใช้ รวมทั้งของเล่นที่ไม่สามารถทำความสะอาด
ให้ถูกหลักสุขาภิบาลได้

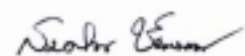
๒๖.๔ ของเล่นที่เด็กหยิบนำเข้าปากแล้วต้องล้างทำความสะอาดและทำลายเชื้อโรคก่อนนำมาให้
เด็กคนอื่นเล่นต่อ

๒๖.๕ ของเล่นที่สกปรกเปื้อนต้องจัดเก็บไว้ในอ่างเปล่าที่เด็กไม่สามารถเอื้อมหยิบถึงได้
จนกว่าจะผ่านการล้างทำความสะอาด การทำลายเชื้อโรคและเช็ดให้แห้งแล้ว

ข้อ ๒๗ การดูแลสภาพพื้นผิวทั่วไป

๒๗.๑ พื้น ชั้นสำหรับวางของ ลูกบิดประตูและพื้นผิวของวัตถุอื่น ๆ ที่ถูกจับต้องบ่อยๆ โดย เด็ก
ที่อยู่ในวัยยังเลี้ยงอยู่ในผ้าอ้อม ต้องล้างทำความสะอาด และเช็ดด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อทุกวัน

ตำแหน่งห้อง

(ภกช.ภก. รพ.ศิริราช)

ศูนย์วิจัยและพัฒนาระบบสุขภาพชุมชน

๒๗.๒ พื้นผิวของวัตถุในห้องอาบน้ำ เช่น หัวก๊อกน้ำและที่นั่งส้วม ต้องล้างทำความสะอาดและทำลายเชื้อโรคอย่างน้อยวันละครั้งด้วยสารละลายเจือจางของน้ำยาฟอกขาว ๑ ส่วนผสม กับน้ำ ๕๐ ส่วน และล้างด้วยน้ำสะอาด ส่วนพื้นผิวของวัตถุอื่น ๆ ที่เด็กทารกและเด็กที่ยังเดินเตาะแตะจะสัมผัสอยู่บ่อย ๆ ต้องล้างทำความสะอาดทุกวันและทำลายเชื้อโรคด้วยสารละลายเจือจางดังกล่าวด้วย และล้างด้วยน้ำสะอาด

๒๗.๓ ผ้าคลุมและผ้าปูฟูกที่นอนต้องทำความสะอาดทุกวันถ้านำไปหมุนเวียนใช้กับเด็กคนอื่น

๒๗.๔ ฟูกที่นอนและเก้าอี้นวมยาวในห้องสำหรับเด็กป่วย ต้องทำจากวัสดุที่ง่ายต่อการทำลายเชื้อโรค และต้องทำลายเชื้อโรคทันทีหลังการใช้งานด้วยสารละลายเจือจางของน้ำยาฟอกขาว ๑ ส่วนผสมกับน้ำ ๕๐ ส่วน และล้างด้วยน้ำสะอาด

๒๗.๕ ต้องเช็ดถูเลือดและสารคัดหลั่งจากร่างกายที่หกเรียราดให้สะอาดหมดจดทันที รวมทั้งต้องขัดล้างทำความสะอาดและทำลายเชื้อโรคพื้นผิวของวัตถุที่เปื้อนด้วยสารละลายเจือจางของน้ำยาฟอกขาว ๑ ส่วนผสม กับน้ำ ๕ ส่วน และล้างด้วยน้ำสะอาด

๒๗.๖ ไม้ถูพื้นและอุปกรณ์ที่ใช้ในการเช็ดถูเลือดและสารคัดหลั่งจากร่างกายที่หกเรียราดต้องแช่ไว้ในสารละลายเจือจางของน้ำยาฟอกขาว ๑ ส่วนผสม กับน้ำ ๕ ส่วน หลังการใช้ทุกครั้ง แล้วล้างด้วยน้ำสะอาดให้ทั่วและทำให้แห้ง สารละลายเจือจางและน้ำที่ผ่านการใช้แล้วให้ระบายลงสู่ท่อระบายเพื่อนำไปบำบัดคุณภาพต่อไป

ข้อ ๒๘ การดูแลสระว่ายน้ำ

๒๘.๑ ในกรณีที่สถานรับเลี้ยงดูแลเด็กมีสระว่ายน้ำสำหรับเด็ก ต้องดูแลบำรุงรักษาคุณภาพน้ำในสระว่ายน้ำให้อยู่ในระดับที่สะอาดปลอดภัยเสมอสำหรับสุขภาพของเด็ก

๒๘.๒ พื้นและผนังสระว่ายน้ำต้องเรียบและง่ายต่อการทำความสะอาด

๒๘.๓ น้ำในสระว่ายน้ำต้องใส ไม่มีฝ้ายหรือสิ่งสกปรกลอยหน้า และสีของน้ำต้องไม่เกิน ๕ หน่วยฮาเซน (Hazen units) และความขุ่นต้องไม่เกิน ๕ NTU (Nephelometric Turbidity Units)

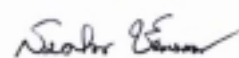
๒๘.๔ คุณภาพน้ำในสระว่ายน้ำต้องมีคุณภาพทางแบคทีเรีย ดังนี้

(๑) ต้องไม่พบแบคทีเรีย ชนิด อีโคไล (Escherichia coli) ในปริมาณตัวอย่างน้ำ ๑๐๐ มิลลิลิตร

(๒) โคลิฟอร์ม แบคทีเรีย ต้องไม่เกิน ๑๐ MPN /๑๐๐ มิลลิลิตร

(๓) ต้องตรวจพบโคลิฟอร์มแบคทีเรียในตัวอย่างน้ำ ๑๐๐ มิลลิลิตร ที่เก็บติดต่อกันไม่เกิน หนึ่งในห้าของจำนวนตัวอย่างน้ำทั้งหมด

ตำแหน่ง

(นายสุวัจน์ ธีระกิจ)

ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและพัฒนาสุขภาพเด็ก

(๔) ต้องไม่มีตัวอย่างน้ำที่ตรวจพบแบคทีเรียเกินกว่า ๒๐๐ โคโลนีต่อมิลลิลิตร โดยวิธีการตรวจวิเคราะห์แบบ plate count ที่ ๓๗ องศาเซลเซียส เป็นเวลา ๒๔ ชั่วโมงหรือโดยวิธีเมมเบรน ฟิลเตอร์ (Membrane filter method)

๒๘.๕ ต้องมีระดับคลอรีนคงเหลือในน้ำไม่น้อยกว่า ๑.๐ มิลลิกรัมต่อลิตร และไม่เกิน ๓.๐ มิลลิกรัมต่อลิตร

๒๘.๖ ต้องมีค่าความเป็นกรด-ด่าง (pH) อยู่ระหว่าง ๗.๒ ถึง ๘.๔

๒๘.๗ กรณีสระว่ายน้ำเป็นแบบเติมลมหรือทำจากพลาสติกภายหลังจากเสร็จสิ้นการใช้งานแล้วต้องระบายน้ำทิ้ง ทำความสะอาด ทำลายเชื้อโรคและทำให้แห้ง

๒๘.๘ กรณีที่มีการระบาดของโรคมือ เท้า ปาก สถานรับเลี้ยงดูแลเด็กต้องดูแลบำรุงรักษาสระว่ายน้ำให้เป็นไปตามประกาศกรมอนามัย พ.ศ. ๒๕๔๓ เรื่อง ข้อปฏิบัติในการดูแลสระว่ายน้ำ เพื่อป้องกันการระบาดของโรคมือ เท้า ปาก ที่แนบท้ายประกาศนี้

ข้อ ๒๙ การอาบน้ำชำระร่างกาย

๒๙.๑ กรณีที่ต้องมีการอาบน้ำชำระร่างกายเด็กให้สถานรับเลี้ยงดูแลเด็กจัดเตรียมผ้าเช็ดตัวแยกเฉพาะไว้สำหรับเด็กแต่ละคนหรือให้เด็กนำมาจากบ้านเอง ทั้งนี้ห้ามใช้ผ้าเช็ดตัวร่วมกัน

๒๙.๒ ผู้เลี้ยงดูเด็กต้องมั่นใจว่าผ้าเช็ดตัวเฉพาะของเด็กแต่ละคนได้รับการติดป้ายระบุชื่อประจำตัวไว้ชัดเจน และถูกจัดเก็บในบริเวณที่เด็กสามารถเข้าถึงและหยิบมาใช้ได้ง่าย

๒๙.๓ กรณีสถานรับเลี้ยงดูแลเด็กจัดเตรียมและเก็บรักษาผ้าเช็ดตัวสำหรับเด็กไว้ในสถานรับเลี้ยงดูแลเด็ก ผ้าเช็ดตัวทุกผืนจะต้องผ่านการซักทำความสะอาดให้เรียบร้อยก่อนนำมาใช้

ข้อ ๓๐ การจัดเตรียมอาหารและการรับประทานอาหาร

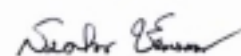
๓๐.๑ กรณีมีการจัดเตรียมอาหารในสถานรับเลี้ยงดูแลเด็ก ผู้ปรุงหรือผู้เสิร์ฟอาหารต้องผ่านการอบรมเกี่ยวกับการสุขอนามัยอาหารเบื้องต้นก่อน

๓๐.๒ กรณีมีการจัดหาอาหารมาเลี้ยงเด็กในสถานรับเลี้ยงดูแลเด็ก ผู้ได้รับใบอนุญาตหรือผู้บริหารต้องมั่นใจว่าอาหารที่จัดหามาทำจากแหล่งผลิตหรือปรุงอาหารที่สะอาด ปลอดภัยและน่าเชื่อถือ รวมทั้งแหล่งผลิตหรือปรุงอาหารนั้นต้องได้รับอนุญาตจากราชการส่วนท้องถิ่นแล้ว

๓๐.๓ ผู้เลี้ยงดูเด็กและผู้ปกครองไม่ควรนำอาหารที่ปรุงเสร็จแล้วจากบ้านมาให้เด็กเพราะการเก็บอาหารไว้เป็นเวลานานก่อนรับประทานจะเพิ่มความเสี่ยงการเกิดอาหารเป็นพิษได้

๓๐.๔ ผู้ปรุงและผู้เสิร์ฟอาหารต้องสวมเสื้อผ้าและผ้ากันเปื้อนที่สะอาดให้เรียบร้อยเสมอเมื่อต้องหยิบจับหรือสัมผัสกับอาหาร

ตำแหน่งผู้ลงชื่อ

(นายสมชาย ใจดี)

ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมือง...

๓๐.๕ ผู้ปรุงและผู้เสิร์ฟอาหารที่มีแผลหรือบาดแผลที่มีมือต้องปิดด้วยพลาสติกกันน้ำ หรือสวมถุงมือกันน้ำที่ใช้ครั้งเดียวแล้วทิ้ง

๓๐.๖ ห้ามผู้เลี้ยงดูเด็กที่เป็นโรคอุจจาระร่วง มีไข้ หรือป่วยด้วยอาการเป็นโรคติดต่อทางการสัมผัสหรือทางอากาศหายใจ ปรุง เสิร์ฟ หรือป้อนอาหารแก่เด็ก

๓๐.๗ ต้องปกปิดอาหารให้มีมิดชิดป้องกันการปนเปื้อน กรณีที่ต้องการเก็บรักษาอาหารที่ปรุงเสร็จแล้วไว้เป็นเวลานาน ๆ ต้องเก็บรักษาไว้ที่อุณหภูมิต่ำกว่า ๑๐ องศาเซลเซียสหรือสูงกว่า ๖๐ องศาเซลเซียส เพื่อลดการเจริญเติบโตของเชื้อแบคทีเรีย

๓๐.๘ ห้ามใช้มือเปล่าจับต้องอาหารที่ปรุงเสร็จแล้วและอาหารอื่นๆ ที่ไม่จำเป็นต้องผ่านกระบวนการปรุงซ้ำอีก เช่น สลัด และไอศกรีม

๓๐.๙ ต้องจัดให้มีภาชนะใส่น้ำที่สะอาด มีฝาปิด และน้ำดื่มที่สะอาดถูกสุขลักษณะ

๓๐.๑๐ เด็กทุกคนต้องมีภาชนะประจำตัวสำหรับใช้ดื่มและรับประทานอาหาร ต้องไม่ใช้ภาชนะร่วมกันหรือรับประทานอาหารจากภาชนะที่ใช้ป้อนอาหารเดียวกัน เช่น ซ้อนส้อม แก้วน้ำ

๓๐.๑๑ ต้องไม่ใช้ภาชนะสำหรับใช้ดื่มและรับประทานอาหารที่บิ่น หักหรือแตกร้าว เพราะมีโอกาสสูงจะเป็นที่สะสมของเชื้อแบคทีเรีย รวมถึงอาจทิ่มแทงเด็กได้

๓๐.๑๒ ต้องจัดให้มีถังขยะมีฝาปิดมิดชิด ไม่รั่ว หรือซึมน้ำ และนำขยะไปกำจัดให้หมดทุกวัน

ตอนที่ ๓

โรคติดต่อ

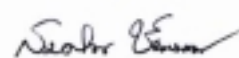
ข้อ ๓๑ การสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคและการตรวจสุขภาพ

๓๑.๑ สถานที่รับเลี้ยงดูแลเด็กที่มีจำนวนมากกว่า ๑๐ คน ควรมีแพทย์ หรือสถานพยาบาล ร่วมในการดูแลสุขภาพเด็ก และเมื่อมีปัญหาจากการเจ็บป่วย

๓๑.๒ ผู้บริหารและผู้ได้รับอนุญาตต้องจัดให้เด็กได้รับการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคตามอายุตามที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนดและต้องจัดให้มีการบันทึกการได้รับวัคซีนทุกครั้งของเด็กแต่ละคน

๓๑.๓ ผู้เลี้ยงดูเด็กและบุคคลที่ทำงานเกี่ยวกับการจัดเตรียมอาหารทุกคนต้องผ่านการตรวจสุขภาพทุกปีจากแพทย์ ได้แก่ การตรวจร่างกายทั่วไป การเอ็กซเรย์ปอด การตรวจอุจจาระและปัสสาวะ และฮีโมโกลบิน รวมทั้งต้องมีใบรับรองจากแพทย์ และต้องได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการล้างมือที่ถูกต้อง

ตำแหน่ง

(นายสุภัทธ์ รังสิโยภรณ์)

ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมือง...

ข้อ ๓๒ โรคติดเชื้อทั่วไปที่เกิดในเด็ก

โรคติดเชื้อทั่วไปที่มีโอกาสเกิดการระบาดในสถานรับเลี้ยงดูแลเด็กจะมีรายละเอียดลักษณะอาการแสดง ระบาดวิทยา การควบคุมและป้องกันตามภาคผนวก ก. แนบท้ายประกาศนี้

ข้อ ๓๓ การเฝ้าระวังโรค

๓๓.๑ เด็กควรได้รับการตรวจร่างกายทุกวันและบันทึกพฤติกรรมหรืออาการผิดปกติไว้ทุกครั้ง

๓๓.๒ ผู้บริหารและผู้ได้รับใบอนุญาต ควรแน่ใจว่าประเด็นต่างๆที่ใช้ในการคัดกรองเด็กที่เจ็บป่วยได้ครอบคลุมถึงการล้างมือที่เหมาะสมและข้ออุปสรรคต่างๆที่จะมีต่อการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคแล้ว

๓๓.๓ ไม่ควรอนุญาตให้เด็กเข้าร่วมดำเนินกิจกรรมใดๆ ในสถานรับเลี้ยงดูแลเด็ก ถ้าปรากฏว่าเด็กอยู่ในสภาพที่ไม่แข็งแรงพอที่จะเข้าร่วมกิจกรรมตามปกติ และหรือมีลักษณะอาการความเจ็บป่วยที่ต้องเฝ้าระวัง ซึ่งจำเป็นต้องนำเด็กออกไปจากสภาพแวดล้อมของสถานรับเลี้ยงดูแลเด็กนั้น ตามรายละเอียดในภาคผนวก ข. แนบท้ายประกาศนี้

ข้อ ๓๔ การระงับการแพร่เชื้อโรค

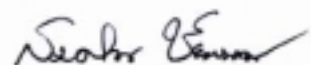
๓๔.๑ ในกรณีที่เด็กมีอาการป่วยเป็นโรคติดเชื้อตามข้อ ๓๒ ต้องแยกกักเด็กออกจากกลุ่มทันที โดยจัดให้พักอยู่ชั่วคราวในห้องสำหรับเด็กป่วยหรือห้องผู้บริหารในสถานรับเลี้ยงดูแลเด็ก เพื่อให้ ผู้ปกครองของเด็กพาไปบำบัดรักษาทางการแพทย์และแยกไว้ที่บ้านหรือโรงพยาบาล หรือห้องแยกเด็ก ที่เหมาะสม

๓๔.๒ ผู้บริหารหรือผู้ได้รับใบอนุญาต ต้องมั่นใจว่าผู้เลี้ยงดูเด็ก หรือเด็ก หรือบุคคลที่ถูกจ้างเข้ามาเพื่อจัดเตรียมอาหาร หรือบริการช่วยเหลือให้กับสถานรับเลี้ยงดูแลเด็กที่มีอาการเจ็บป่วยจากโรคติดเชื้อ ได้ถูกคัดออกจากสถานรับเลี้ยงดูแลเด็กจนกว่าจะมีใบรับรองจากแพทย์

๓๔.๓ ผู้บริหารหรือผู้ได้รับใบอนุญาต ต้องปฏิบัติตามมาตรการต่างๆ ที่กระทรวงสาธารณสุข หรือราชการส่วนท้องถิ่นกำหนดไว้เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

๓๔.๔ กรณีที่อาจมีความจำเป็นต้องระงับการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อที่รุนแรงในสถานรับเลี้ยงดูแลเด็ก ให้หน่วยงานที่มีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบสถานรับเลี้ยงดูแลเด็ก ตามกฎหมายหรือผู้เป็นเจ้าของ ต้องปิดสถานรับเลี้ยงดูแลเด็กทันที

ตำแหน่งผู้บังคับบัญชา

(นางณัฐภัณี ร้อยคำโสม)

ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนครขอนแก่น

ข้อ ๓๕ การแจ้งการระบาดของโรค

ถ้ามีการระบาดของโรคติดต่อตามข้อ ๓๒ ตั้งแต่ ๑ ราย หรือมากกว่า หรือ ถ้ามีการตาย อันเนื่องมาจากโรคติดต่อดังกล่าว เกิดขึ้นในสถานรับเลี้ยงดูแลเด็ก ให้ผู้บริหารหรือผู้ได้รับใบอนุญาต แจ้งเจ้าพนักงานท้องถิ่นทราบทันที

ประกาศ ณ วันที่ 19 ก.ค. ๒๕๔๕

(นายภักดี โพธิศิริ)

อธิบดีกรมอนามัย

สำเนาถูกต้อง

(นายภักดี โพธิศิริ)

ผู้อำนวยการกองอนามัยสิ่งแวดล้อมกรมอนามัย

เอกสารอ้างอิง

๑. กฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๑๕) ออกตามความในประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๕๔ ลงวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๕
๒. กฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๓๖) ออกตามความในพระราชบัญญัติ รักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕
๓. กฎกระทรวง ฉบับที่ ๓๓ (พ.ศ. ๒๕๓๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒
๔. กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ. แนวทางการดำเนินงานศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์. พิมพ์ครั้งที่ ๑. กรุงเทพมหานคร: การศาสนา; ๒๕๔๒.
๕. กองสุขาภิบาลอาหาร กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. คู่มือวิชาการอนามัยอาหาร สำหรับผู้บริหาร นักวิชาการ และเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานด้านอนามัยอาหาร. ๒๕๓๗.
๖. กองอนามัยครอบครัว กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. มาตรฐานหลักสูตร การฝึกอบรมผู้ดูแลเด็กปฐมวัย (๐-๖ ปี) และ การจัดบริการรับเลี้ยง และพัฒนาเด็กปฐมวัย (๐-๖ ปี). พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์; ๒๕๓๘.
๗. คณาจารย์ชมรมเด็ก. การควบคุมและป้องกันโรคติดต่อ. พิมพ์ครั้งที่ ๑. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น; ๒๕๔๒.
๘. นายแพทย์สุรเกียรติ์ อชานานุกาพ. ตำราการตรวจรักษาโรคทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพมหานคร: หมอชาวบ้าน; ๒๕๔๔.
๙. ประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๕๔ ลงวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๕
๑๐. พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๒๓ และประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง เชื้อโรคติดต่อและอาการสำคัญ พ.ศ. ๒๕๒๔
๑๑. ระเบียบกรมการศาสนาว่าด้วยศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด พ.ศ. ๒๕๔๒ อาศัยอำนาจตามความใน มาตรา ๓ แห่งพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๓๖
๑๒. ราชวิทยาลัยกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย สมาคมกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย. แนวทางเวชปฏิบัติกุมารแพทย์ไทย. พิมพ์ครั้งที่ ๑. กรุงเทพมหานคร: บริษัทอ้วนน้ำ พรินดี; ๒๕๔๒.
๑๓. สุกรี สุวรรณจุฑะ, ชีรัชย์ จันทโรจน์ศิริ. Acute Respiratory Tract Infection in Children. ใน: สมศักดิ์ โส้เหลขา, อมรชัย หาญผดุงธรรมะ, สมจิตต์ วิริยานนท์, บรรณาธิการ. เวชปฏิบัติทั่วไป การวินิจฉัยและรักษา. พิมพ์ครั้งที่ ๑. กรุงเทพมหานคร: ๒๕๓๐. หน้า ๗๗-๘๑.

ชำนาญก้อง

(นางชนก้อง รัชชิติน)

ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและพัฒนาสุขภาพเด็ก

๑๔. ศูนย์เทคโนโลยีความปลอดภัย กรมโรงงานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม. รวมกฎหมาย อาชีวอนามัยและความปลอดภัย. กรุงเทพมหานคร. ๒๕๔๒.
๑๕. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี. มาตรฐานการเลี้ยงดูเด็กอายุต่ำกว่า ๓ ปี. พิมพ์ครั้งที่ ๑. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช; ๒๕๔๕.
๑๖. เอกสารแนะนำ "การขออนุญาตจัดตั้งโรงเรียนเอกชน ระดับก่อนประถมศึกษา (อนุบาล)" กองโรงเรียนสามัญศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ. เอกสาร กส. ๑/๒๕๓๘ พิมพ์ครั้งที่ ๒
๑๗. Ministry of the Environment, Singapore, ๑๙๙๘. Code of Practice on Environmental Health.
๑๘. Ministry of Health – Guidelines for preventing transmission of blood-borne pathogens in child-care/ educational institutions.
๑๙. US Department of Health and Human Services, Public Health Service, Centers for Disease Control, Atlanta, Georgia, ๑๙๘๔. What you can do to stop disease in child care center – a handbook for child care center directors.
๒๐. US Department of Health and Human Services, Public Health Service, Centers for Disease Control, Atlanta, Georgia, ๑๙๘๔. What you can do to stop disease in child care center – a handbook for caregivers.
๒๑. US Department of Health and Human Services, Public Health Service, Centers for Disease Control, Atlanta, Georgia, ๑๙๘๔. What you can do to stop disease in your child’s day care center – a handbook for parents.

สำเนาถูกต้อง

(เกษมศักดิ์ ชัยพิทักษ์)

หัวหน้าฝ่ายพัฒนาอนามัยสิ่งแวดล้อมชุมชนและวัย

ประกาศกรมอนามัย

เรื่อง ข้อปฏิบัติในการดูแลสระว่ายน้ำ เพื่อป้องกันการระบาดของโรคมือ เท้า ปาก

.....

ด้วยเกิดการระบาดของโรคมือ เท้า ปาก ที่มีสาเหตุมาจากเชื้อไวรัสเอนเทอโร ๗๑ เชื้อไวรัสค็อกแซกกีเอ และ เชื้อไวรัสค็อกแซกกี บี ซึ่งสามารถระบาดได้ในสระว่ายน้ำ สวนสนุก สวนสาธารณะ โรงเรียนอนุบาล และสถานเลี้ยงเด็กเล็ก ในประเทศไทย ทั้งนี้ เพื่อเป็นการควบคุม ป้องกันการระบาดของโรคดังกล่าวในประเทศไทย กรมอนามัย จึงประกาศข้อปฏิบัติในการดูแลสระว่ายน้ำ เพื่อการป้องกันการระบาดของโรคมือ เท้า ปาก สำหรับให้เจ้าของ ผู้ครอบครอง หรือ ผู้ได้รับใบอนุญาตจัดตั้งสระว่ายน้ำที่มีไว้บริการ ต้องถือปฏิบัติ ดังนี้

- ห้ามผู้เป็นโรคตาแดง ผิวน้ำขุ่น หวัด หูเป็นน้ำหนอง มีบาดแผล หรือมีอาการนำสงสัยว่าจะเป็นโรคมือ เท้า ปาก เช่น มีตุ่มใสในช่องปาก ฝ่ามือ ฝ่าเท้า เข้าสู่สระว่ายน้ำ
- จัดให้มีที่ล้างเท้า ซึ่งมีสารละลายคลอรีนเข้มข้น ๐.๓ - ๐.๖ เปอร์เซ็นต์ หรือ โซเดียมไทโอซัลเฟต ๑๕ เปอร์เซ็นต์ เพื่อให้ผู้ใช้บริการล้างเท้าก่อนและหลังการใช้สระว่ายน้ำทุกครั้ง
- ต้องให้ผู้ใช้บริการชำระร่างกายก่อนลงใช้สระว่ายน้ำทุกครั้ง
- ห้ามผู้ใช้บริการบ้วนน้ำลาย เสมหะ น้ำมูก และถ่ายปัสสาวะลงในสระว่ายน้ำ
- ต้องควบคุมและรักษาคุณภาพน้ำ ให้มีปริมาณคลอรีนคงเหลือในสระว่ายน้ำขณะที่เปิดให้บริการ ไม่น้อยกว่า ๑.๐ มิลลิกรัมต่อลิตร หรือ ในกรณีที่มีการใช้ไอโซนร่วมกับสารประกอบคลอรีน ต้องมีปริมาณคลอรีนคงเหลือในสระว่ายน้ำขณะที่เปิดให้บริการ ไม่น้อยกว่า ๐.๕ มิลลิกรัมต่อลิตร
- ต้องปิดสระว่ายน้ำในช่วงเวลา ๑๒:๐๐ - ๑๓:๐๐ น. พร้อมทั้งให้ดำเนินการต่อไปนี้
 - ๖.๑ ตรวจวัดและเติมสารประกอบคลอรีน เพื่อควบคุมและรักษาปริมาณคลอรีนคงเหลือ ไม่น้อยกว่า ๑.๐ มิลลิกรัมต่อลิตร หรือ

ตำแหน่ง
.....

.....

(เกษมศักดิ์ รัชกาลิณี)

ผู้อำนวยการกองควบคุมและป้องกันโรคติดต่อ

- ๖.๒ ในกรณีที่มีการใช้ไอโซนร่วมกับสารประกอบคลอรีนในการฆ่าเชื้อโรค ต้องตรวจวัดและใช้ไอโซนร่วมกับการเติมสารประกอบคลอรีน เพื่อรักษาระดับปริมาณคลอรีนคงเหลือ ไม่น้อยกว่า ๐.๕ มิลลิกรัมต่อลิตร
๗. ต้องควบคุมและรักษาคุณภาพน้ำ ให้มีค่าความเป็นกรด-ด่าง (พีเอช) ในสระว่ายน้ำขณะที่เปิดให้บริการ ไม่น้อยกว่า ๗.๒ และไม่มากกว่า ๘.๔
๘. ต้องทำการตรวจวัดปริมาณคลอรีนคงเหลือ และค่าความเป็นกรด - ด่าง (พีเอช) ใน .../๒ ว่ายน้ำ ทุก ๑ ชั่วโมง ตลอดเวลาเปิดให้บริการ
๙. ต้องดำเนินการให้มีการตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำทางชีววิทยาในสระว่ายน้ำขณะที่เปิดให้บริการ อย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง ให้มีคุณภาพ ดังนี้
- ๙.๑ แบคทีเรียชนิดโคลิฟอร์ม น้อยกว่า ๑๐ ต่อ น้ำ ๑๐๐ มิลลิลิตร โดยวิธี เอ็ม พี เอ็น
- ๙.๒ ไม่พบแบคทีเรียชนิด อี. โคไล
- ๙.๓ ไม่มีจุลินทรีย์ที่ทำให้เกิดโรค
๑๐. ต้องทำความสะอาดห้องอาบน้ำ ห้องผลัดเปลี่ยนเสื้อผ้า ห้องแต่งตัว ที่เก็บของ ห้องสุขา อ่างล้างมือ ที่ล้างเท้า สระว่ายน้ำ รวมถึงที่ว่างรอบขอบสระว่ายน้ำที่ใช้เป็นทางเดิน เครื่องเล่น และอุปกรณ์ประจำสระว่ายน้ำ ทุกวัน หลังจากปิดการใช้สระว่ายน้ำแล้ว

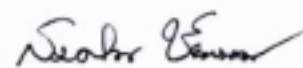
ประกาศ ณ วันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๔๓

ประกาศ ณ วันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๔๓

(นายวัลลก ไทยเหนือ)
อธิบดีกรมอนามัย

ตำแหน่งผู้ต้อง

(นางอณนภัส ร้อยพิไล)

หัวหน้าฝ่ายกฎหมายมีอำนาจควบคุมและบังคับ

ภาคผนวก ก

ลักษณะอาการแสดง ระบาดวิทยา การควบคุมและป้องกันโรคติดเชื้อที่สำคัญในสถานรับเลี้ยงดูแลเด็ก

โรคติดเชื้อ	ลักษณะอาการแสดง	ระยะฟักตัวของโรค	การติดต่อ	ระยะติดต่อของโรค	การป้องกันและควบคุมโรค
คอตีบ (Diphtheria)	มีไข้ เจ็บในคอ บวมแดง อักเสบรอบๆ คอ หายใจลำบาก หอบ หน้าเขียว มีแผ่นเนื้อเยื่อสีเทาในลำคอ	๒-๕ วัน	<ul style="list-style-type: none"> - การติดต่อทางตรง โดยผู้ป่วยเป็นพาหะ - การติดต่อทางอ้อม โดยการใช้อุปกรณ์ ช่างของเครื่องใช้ร่วมกับผู้ป่วย 	๒-๔ สัปดาห์	<ol style="list-style-type: none"> ๑. ฉีดวัคซีนสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคตามที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด ๒. แยกกักเด็กที่สงสัยว่าป่วยและให้การรักษาทางการแพทย์ ๓. ไม่ควรใกล้ชิดผู้ป่วย จนกว่าจะสามารถพิสูจน์ได้ว่า เด็กนั้นไม่เป็นพาหะของโรคแล้ว
ไอกรน (Whooping cough or Pertussis)	มีอาการจากน้อยแล้วค่อยๆ มากขึ้น ภายใน ๑-๒ สัปดาห์ โดยมีอาการไอ ค่อยๆ มากขึ้น จนไอถี่อย่างมากจนตัวอืด	๕-๑๒ วัน	<ul style="list-style-type: none"> - การติดต่อทางตรง โดยการสัมผัสใกล้ชิดกับผู้ป่วย ติดต่อกัน น้ำมูก น้ำลาย เสมหะของผู้ป่วย ด้วยการไอ จาม หรือหายใจ รดกัน - การติดต่อทางอ้อม โดยการใช้น้ำลาย เช็ดหน้า ภาชนะในการดื่มและรับประทานอาหารร่วมกับผู้ป่วย หรือหายใจเอาฝุ่นละอองที่มีเชื้อโรคเข้าไป 	๗ วัน หลังจากการสัมผัสถึง ๓ สัปดาห์ หลังจากมีอาการ	<ol style="list-style-type: none"> ๑. ฉีดวัคซีนสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคตามที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด ๒. ไอกรนเป็นโรคติดต่อร้ายแรงที่อาจเป็นอันตรายต่อเด็กถึงชีวิต ควรให้ความระมัดระวังดูแลเป็นพิเศษ
โปลิโอ (Poliomyelitis)	มีไข้สูง ปวดศีรษะ มีอาการผิดปกติในระบบทางเดินอาหาร ปวดกล้ามเนื้อ เจ็บต้นคอและบริเวณหลัง อาจมีอัมพาตร่วมด้วยก็ได้ ตำแหน่งที่จะพบบ่อยที่บริเวณขาข้างใดข้างหนึ่ง โดยเป็นอัมพาตชนิดอ่อนเปื่อย	๗-๑๒ วัน	การสัมผัสน้ำมูก น้ำลาย เสมหะ หรืออุจจาระของผู้ป่วย	เชื้อโรคสามารถติดต่อเมื่อผู้ป่วยเริ่มมีอาการ ไข้ ๒-๓ วัน ๗-๑๐ วัน ก่อนและหลังเริ่มมีอาการของโรค	ฉีดวัคซีนสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคตามที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด

โรคติดเชื้อ	ลักษณะอาการแสดง	ระยะฟักตัวของโรค	การติดต่อ	ระยะติดต่อของโรค	การป้องกันและควบคุมโรค
หัด (Measles)	มีอาการไข้ก่อน ต่อมา มีเยื่อหูหนัง ตาอักเสบ มีอาการคล้ายเป็นหวัด หลอดลมอักเสบ และมีจุดสีแดงที่เยื่อหูแก้ม หลังจากมีไข้ประมาณ ๓-๗ วัน จะมีผื่นปรากฏที่บริเวณหน้า ต่อมาผื่นจะปรากฏทั้งตัว แล้วอยู่นาน ๔-๖ วัน จะหลุดออกไป	๑๐ วัน	<ul style="list-style-type: none"> - ติดต่อจากการหายใจเอาเชื้อโรคในละอองน้ำมูก น้ำลาย หรือเสมหะของผู้ป่วย - สัมผัสกับของใช้ที่เปื้อนเสมหะ น้ำมูก และน้ำลายของผู้ป่วยและเชื้อจากปัสสาวะของผู้ป่วย 	ตั้งแต่ผู้ป่วยมีอาการไข้จนถึง ๔ วันหลังจากมีผื่นเกิดขึ้น	<ol style="list-style-type: none"> ๑. ไม่ควรให้เด็กหรือผู้ที่ไม่เคยเป็นโรคหัดและไม่เคยรับวัคซีนป้องกันเข้าใกล้ผู้ป่วย ไม่ควรใช้ของร่วมกับผู้ป่วย ๒. ฉีดวัคซีนสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคตามที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด
ตับอักเสบ ชนิดบี (Hepatitis B)	เบื่ออาหาร คลื่นไส้ อาเจียนและอึดอัดในท้อง ตัวเหลือง ตาเหลือง อาจมีหรือไม่มีไข้	๖๐-๙๐ วัน	ติดต่อ โดยการให้โลหิต ผลิดผลของโลหิตที่มีเชื้อ หรือใช้เข็ม หลอดฉีดยา หรือเครื่องมืออื่นๆ ที่มีเชื้อโรคเปื้อนไปฉีดให้แก่ผู้อื่น	หลายสัปดาห์ก่อนเกิดอาการและยังคงติดต่อได้ตลอดเวลาที่มีอาการของโรค หรืออาจเรื้อรังไปจนเป็นพาหะของโรค	<ol style="list-style-type: none"> ๑. ฉีดวัคซีนสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคตามที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด ๒. ไม่ควรใช้ของส่วนตัวร่วมกับผู้อื่น ๓. บุคคลทั่วไปเมื่อให้แพทย์ตรวจแล้วพบว่ายังไม่มียูมิของโรคนี้ ควรรับวัคซีนป้องกัน
ตับอักเสบ ชนิดเอ (Hepatitis A)	มีไข้สูง ปวดศีรษะ แน่นท้อง คลื่นไส้ ท้องร่วง ดีซ่านหรือตัวและตาเหลือง	๒๘-๓๐ วัน	โดยการรับประทานอาหารหรือดื่มน้ำที่มีเชื้อชนิดนี้ปนเปื้อน	๒ สัปดาห์ ก่อนและหลังแสดงอาการดีซ่าน	<ol style="list-style-type: none"> ๑. หลีกเลี่ยงการกินอาหารดิบ หรือสุกๆ ดิบๆ ๒. ปฏิบัติตนให้มีสุขอนามัยส่วนบุคคลที่ดี
โรคคางทูม (Mumps)	มีไข้ บวม และปวดบริเวณต่อมน้ำลาย เป็นต่อมน้ำลายใต้ลิ้น ต่อมน้ำลายใต้โหนกแก้ม ข้างใดข้างหนึ่งหรือทั้ง ๒ ข้าง	๑๔-๑๘ วัน	<ul style="list-style-type: none"> - ติดต่อทางตรงโดยการสัมผัสใกล้ชิดกับผู้ป่วย โดยการไอ จาม น้ำลาย เสมหะ - ติดต่อทางอ้อม โดยใช้เสื้อผ้าของใช้ที่เปื้อนน้ำลายของผู้ป่วย 	๔๘ ชั่วโมง ก่อนเริ่มมีต่อมน้ำลายบวม และติดต่อไปถึง ๕ วันหลังเริ่มบวม	ฉีดวัคซีนสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคตามที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด

โรคติดต่อ	ลักษณะอาการแสดง	ระยะฟักตัวของโรค	การติดต่อ	ระยะติดต่อของโรค	การป้องกันและควบคุมโรค
ไข้สุกใส (Chickenpox)	มีไข้ต่ำๆ ไม่สบายตามร่างกายเล็กน้อย ภายใน ๒-๓ ชั่วโมง จะมีตุ่มแดงนูนเล็กน้อยปรากฏที่ผิวหนังและกลายเป็นตุ่มใส ภายใน ๓-๔ วัน แล้วจะตกสะเก็ด ตุ่มจะปรากฏตามร่างกายในร่มผ้ามากกว่าส่วนอื่นๆ และอาจพบได้ที่หนังศีรษะ ซอกรักแร้ เชื้อนุปาก ในคอ และ เชื้อนุหน้าตา	๑๓-๑๗ วัน	<ul style="list-style-type: none"> - ติดต่อทางตรงจากละอองน้ำมูก น้ำลาย เสมหะ หรือน้ำเลือด น้ำหนองจากแผล เม็ดพองที่เกิดตามตัวของผู้ป่วยโดยตรง - ติดต่อทางอ้อมโดยการรับเชื้อที่กระจายอยู่ในอากาศ หรือ โดยการใช้สิ่งของร่วมกับผู้ป่วย 	๕ วันก่อนมีตุ่มขึ้น และไม่เกิน ๖ วันหลังตุ่มกลุ่มแรกขึ้น	<ol style="list-style-type: none"> ๑. ฉีดวัคซีนสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคตามที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด ๒. แยกกักเด็กป่วยไว้ที่บ้าน
ไข้หัดเยอรมัน (Rubella)	มีไข้ต่ำๆ อยู่ประมาณ ๑-๕ วัน ปวดศีรษะ ครั้นเนื้อครั้นตัวคล้ายเป็นหวัดอย่างอ่อน เชื้อนุหน้าตาอีกเสบ ต่อมาเหลือองบริเวณศีรษะ หลังใบหู หรือ บริเวณท่ายทอยโต และกดเจ็บ มีผื่นขึ้นตามร่างกายคล้ายผด คล้ายไข้หวัด	๒-๓ สัปดาห์	<ul style="list-style-type: none"> - ติดต่อทางตรงโดยการสัมผัสใกล้ชิดชิดกับผู้ป่วย เชื้อหัดที่อยู่ในน้ำมูกน้ำลายของผู้ป่วยสามารถแพร่กระจายให้ผู้อื่นได้ด้วยการไอและจามหรือหายใจรดกัน - ติดต่อทางอ้อม โดยการรับเชื้อที่กระจายอยู่ในอากาศหรือโดยการใช้สิ่งของร่วมกับผู้ป่วย 	๑ สัปดาห์ก่อนมีอาการ และหลังจากมีผื่นขึ้นแล้ว ๔-๕ วัน	<ol style="list-style-type: none"> ๑. ฉีดวัคซีนสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคตามที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด ๒. แยกกักเด็กป่วยไว้ที่บ้าน ๓. หญิงมีครรภ์ต้องไม่คลุกคลีกับเด็กป่วย ๔. หญิงมีครรภ์ที่เป็นหัดเยอรมัน (ในช่วง ๓ เดือนแรก) ควรรีบไปพบแพทย์
ไข้กาฬหลังแอ่น (Meningococcal Infection)	มีอาการอย่างรวดเร็ว อาจมีไข้ ปวดศีรษะอย่างรุนแรง คลื่นไส้ อาเจียน ชักกระตุกหลังแอ่น อาจพบมีผื่นหรือจ้ำตามลำตัว และจะมีอาการไม่รู้สีกตัวจนถึงหมดสติได้	๓-๔ วัน	<ul style="list-style-type: none"> - ติดต่อโดยการสัมผัสใกล้ชิดชิดกับผู้ป่วยหรือการไอจามรดกัน - หากมีการติดต่อทางอ้อมอาจเกิดจากการหายใจเอาเชื้อเข้าสู่ร่างกายหรือติดต่อจากการใช้ภาชนะในการดื่มและบริโภคร่วมกับผู้ป่วยที่เป็นพาหะของโรค 	ตลอดเวลาที่มีเชื้อในตัวผู้ป่วย	<ol style="list-style-type: none"> ๑. ในพื้นที่ที่มีการระบาดของโรค ควรฉีดวัคซีนป้องกันตามที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด ๒. รายงานให้เจ้าหน้าที่สาธารณสุขทราบทันทีเมื่อพบการระบาดของโรคนี้ ๓. ให้มีการจัดเฝ้าระวังสังเกตโรคนี้เพื่อทำการปรับปรุงสุขภาพิบาลสิ่งแวดล้อมทั่วไปให้ดีขึ้น

โรคติดเชื้อ	ลักษณะอาการแสดง	ระยะฟักตัวของโรค	การติดต่อ	ระยะติดต่อของโรค	การป้องกันและควบคุมโรค
ไข้กาพหลังแอน (Meningitis)					<ol style="list-style-type: none"> ให้มีการสังเกตผู้สัมผัสโรคและผู้ป่วย เมื่อพบให้รีบนำไปรักษาเพื่อป้องกันการระบาด แยกกักเด็กที่สงสัยว่าป่วย
สำไข้ (Roseola infantum)	อาการคล้ายออกหัด ผู้ป่วยมีไข้สูงตลอดเวลา ซึมและเบื่ออาหาร ไม่มีอาการเป็นหวัดหรือผื่นปกคื่นๆ มีไข้สูง ๓-๔ วัน ก็จะลดลง จากนั้นไม่กี่ชั่วโมงจะเกิดผื่นแดงตามตัว คล้ายผื่นออกหัดประมาณ ๑-๓ วัน ผื่นจะหายไปและเด็กจะแข็งแรงเป็นปกติ	๗-๑๗ วัน	การไอ จาม หรือหายใจรดกัน	-	หลีกเลี่ยงการใกล้ชิดกับผู้ป่วย โดยเฉพาะในเด็กเล็กควรให้ความระมัดระวังเป็นพิเศษ
โรคหิด (Scabies)	คันตามง่ามมือ โดยเฉพาะเวลากลางคืน จะมีอาการคันมาก มีตุ่มสีน้ำตาล ปนขาวเกิดขึ้น เป็นตุ่มเล็กๆ ต่อไป อาจกลายเป็นตุ่มโต เนื่องจากการอักเสบ เพราะการติดเชื้อ	๒-๔ ชั่วโมง	ติดต่อโดยตรงจากการสัมผัสผู้ที่เป็โรคหรืออาจติดต่อจากการใช้สิ่งของร่วมกัน	ผู้ที่เป็นโรคหิดสามารถแพร่เชื้อให้ผู้อื่นได้ตลอดเวลาจนกว่าตัวโรคคันและไข่จะถูกทำลายไปจนหมด	<ol style="list-style-type: none"> รักษาความสะอาด ไม่ปล่อยให้ร่างกายสกปรก รักษาสุขอนามัยที่ดี เช่น อาบน้ำ ใส่เสื้อผ้าที่สะอาด ไม่สัมผัสใกล้ชิดกับผู้ป่วย และไม่ใช้สิ่งของร่วมกัน
ไข้เลือดออก (Dengue hemorrhagic fever)	มีไข้สูง อ่อนเพลีย เบื่ออาหาร ซึม มีผื่นจุดแดงคล้ายขูดบริเวณผิวหนัง แขน ขา ลำตัว อาจมีอาเจียนเป็นโลหิตเก่า หรือถ่ายอุจจาระสีดำ หรือมีอาการถึงช็อค และถึงแก่ชีวิตได้	๕-๑๐ วัน หรือ ๑๕ วัน	ยุงลายเป็นพาหะนำโรค	ในระยะ ๒-๓ วัน แรก ที่เริ่มมีอาการไข้ของโรค	<ol style="list-style-type: none"> ปฏิบัติตามประกาศกรมอนามัย เรื่อง ข้อปฏิบัติการควบคุมยุง เมื่อพบการระบาดของไข้เลือดออก จะต้องรีบรายงานเจ้าหน้าที่สาธารณสุขท้องถิ่นทราบโดยเร็ว
ตุ่มพุงอง (Impetigo)	มีพุงองเกิดขึ้นที่ผิวหนังส่วนหนึ่งส่วนใดของร่างกาย โดยมากเป็นตามบริเวณหน้า มือ หรือส่วนอื่นๆ นอกर्मผ้าพุงองเหล่านี้จะแตกหรือลามติดกันไป	๔-๑๐ วัน	<ul style="list-style-type: none"> การติดต่อทางตรงจากผู้ป่วยด้วยการสัมผัสบาดแผล การติดต่อทางอ้อมจากการสัมผัสเสื้อผ้า เบาะที่เปราะเปื้อนเชื้อโรค 	ตุ่มพุงองที่ยังมีแผลและน้ำหนองไหล หรือมีพาหะนำโรคอยู่	<ol style="list-style-type: none"> ดูแลความสะอาดและความเรียบร้อย ในการรักษาผิวหนังเด็กอ่อน โดยชำระร่างกายเด็กทุกวัน รักษาเสื้อผ้า เบาะ ผ้าอ้อมให้สะอาด

โรคติดเชื้อ	ลักษณะอาการแสดง	ระยะฟักตัวของโรค	การติดต่อ	ระยะติดต่อของโรค	การป้องกันและควบคุมโรค
ตุ่มพุงพอง (Impetigo)	เป็นขนาดใหญ่ แล้วในที่สุดเม็ดพุงพองแตก ตกสะเก็ด และมีเม็ดใหญ่ขึ้นมาอีกเมื่อเป็นนานๆ จะรู้สึกอ่อนเพลีย				๒. ห้ามไม่ให้บิดา มารดา พยาบาลหรือผู้มาเยี่ยมซึ่งเป็นโรคหัด สิว และมีสกปรกอุ้มหรือถูกต้องตัวทารก ๓. ควรแยกทารกที่เป็นโรคให้อยู่ต่างหาก
โรคไกอาร์ไดเอซิส (Giardiasis)	ท้องเดินเรื้อรัง และถ่ายอุจจาระมีไขมันปนหากมีเชื้อโรคมกๆ จะมีตะคริวที่ท้องและท้องอืด มักมีอุจจาระเหลวซืดเป็นมัน หรือมีกลิ่นเหม็น โลหิตจาง อ่อนเพลีย และน้ำหนักลด	ไม่แน่นอน อาจ ๑-๔ สัปดาห์	อาจเกิดจากการดื่มน้ำที่มีอุจจาระที่มีเชื้อปะปนหรือติดต่อโดยเชื้อโรค cyst ติดมือแล้วเข้าสู่ปากหรือปะปนกับอาหาร หรือเประอะเปื้อนของใช้	ตลอดเวลาที่เชื้อโรคอยู่ในลำไส้ และออกมากับอุจจาระ	๑. ทำการกำจัดอุจจาระให้ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาล ๒. ดื่มน้ำที่สะอาด ๓. สืบหาผู้ป่วย โดยการตรวจอุจจาระ
เหงือกและปากอักเสบ (Herpetic gingivostomatitis)	มีไข้สูง เจ็บคอ มีตุ่มและแผลซึ่งเจ็บมากที่ลิ้น ในลำคอ เพดานปาก กระพุ้งแก้ม เหงือก และริมฝีปาก ตุ่มอาจอยู่รวมกันเป็นกลุ่มและมีฝ้าสีเทาปกคลุมอยู่ มีน้ำลายไหลและลมหายใจมีกลิ่นเหม็น ต่อมน้ำเหลืองบริเวณใกล้เคียงโตและเจ็บ ไข้ลดลงใน ๓-๕ วัน และอาการต่างๆ จะหายภายใน ๒ สัปดาห์				ไม่ควรใกล้ชิดหรือคลุกคลีกับผู้ป่วย เพราะอาจติดเชื้อ
โรคมือ เท้า ปาก (Hand, foot and mouth disease)	ไข้ต่ำๆ เบื่ออาหาร อ่อนเพลีย ต่อมาอีก ๑-๒ วัน มีอาการเจ็บปากและเบื่ออาหารเนื่องจากมีจุดหรือผื่นแดงอักเสบที่ลิ้น เหงือก และกระพุ้งแก้ม ต่อมาจะเกิดผื่นแดง (มักไม่คัน) ที่ฝ่ามือ นิ้วมือ (อยู่ด้านข้างของนิ้ว) ฝ่าเท้า (สันเท้า) และอาจพบที่ก้นด้วย ผื่นนี้จะกลายเป็นตุ่มพองใสรอบๆแดง และแตก	๓-๖ วัน	ติดต่อโดยการสัมผัสโดยตรง หรือสิ่งของที่ปนเปื้อนด้วยน้ำมูก น้ำลาย อุจจาระ หรือน้ำในตุ่มพองหรือแผลของผู้ป่วยซึ่งมีเชื้อมีอยู่	การแพร่ติดต่อเกิดได้ค่อนข้างง่ายในช่วงสัปดาห์แรกของการป่วย	๑. รักษาความสะอาดต่างๆ ไปและการรักษาสุขอนามัยส่วนบุคคล ๒. แยกกักเด็กป่วยทุกคนไว้ที่บ้านผู้ดูแลเด็กต้องหมั่นล้างมือบ่อยๆ โดยเฉพาะหลังการกำจัดอุจจาระเด็ก ก่อนและหลังการเปลี่ยนผ้าอ้อมและก่อนเตรียมอาหาร

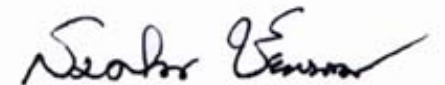
โรคติดเชื้อ	ลักษณะอาการแสดง	ระยะฟักตัวของโรค	การติดต่อ	ระยะติดต่อของโรค	การป้องกันและควบคุมโรค
	ออกเป็นแผลหลุมตื้นๆ				<p>๑. ทำความสะอาดพื้น เครื่องใช้ เช่น หวีนมยาง ขวดนม ของเล่นเด็ก และเสื้อผ้าที่อาจปนเปื้อนเชื้อด้วยน้ำนมมาเชื้อ</p> <p>๒. ให้สุศึกษาประชาสัมพันธ์และแนะนำพ่อแม่ ผู้ปกครองเด็กทั่วไป ไม่ให้นำเด็กไปในสถานที่แออัด โดยเฉพาะที่ที่มีเด็กอยู่รวมกันมากๆ</p>
โรคอุจจาระร่วง (Diarrhea)	ถ่ายอุจจาระเหลวเป็นน้ำบ่อย ๆ ครั้งกว่าปกติ (วันละ ๓ ครั้งขึ้นไป) อาจมีตะคริวที่หน้าท้อง หายใจหอบ อ่อนเพลีย มีเสียงแหบ ตาโหล ผิวหนังเหี่ยวช่น อาจมีไข้ร่วมด้วย	๖ ชั่วโมง ถึง ๓-๔ วัน	โดยการรับเชื้อที่ปะปนออกมากับอุจจาระของผู้ป่วย หรือโดยการรับประทานอาหารและดื่มน้ำที่มีเชื้อโรค	ตลอดเวลาที่มีเชื้ออยู่ในร่างกาย	<p>๑. รับประทานอาหารที่สุกใหม่ๆ ไม่มีแมลงวันตอม ดื่มน้ำต้มสุกหรือน้ำสะอาด</p> <p>๒. ในเด็กทารกที่ดื่มนมจากขวด ควรต้มขวดนมทุกครั้งที่มีการเตรียมนมในเด็ก</p> <p>๓. ล้างมือก่อนรับประทานอาหารหรือประกอบอาหาร</p>
ไข้หวัด (Common Cold)	มีไข้เป็นพักๆ ครั่นเนื้อครั่นตัว อ่อนเพลีย ปวดหนักศีรษะเล็กน้อย เป็นหวัดคัดจมูก น้ำมูกใส จาม คอแห้ง หรือเจ็บคอเล็กน้อย ไอแห้งๆ หรือไอมีเสมหะเล็กน้อย เสมหะมีสีขาว บางครั้งมีอาการรู้สึกเจ็บแหวลิ้นปีเวลาไอ และอาจอาเจียนเวลาไอ	๑-๓ วัน	โรคนี้อาจติดต่อกันได้ทั้งทาง การหายใจ หรือติดต่อโดยการสัมผัส	-	<p>๑. ไม่เข้าใกล้ หรือนอนร่วมกับผู้ป่วย</p> <p>๒. ระวังรักษาร่างกายให้อบอุ่นอยู่เสมอ โดยเฉพาะในเวลาที่อากาศเปลี่ยนแปลง</p> <p>๓. ไม่ควรอาบน้ำหรือสระผมด้วยน้ำที่เย็นเกินไป โดยเฉพาะในเวลาที่อากาศเย็น</p> <p>๔. ควรหมั่นล้างมือให้สะอาดบ่อยๆ (ทั้งผู้ป่วยและคนที่อยู่ใกล้เคียง) และอย่าใช้นิ้วมือขยี้ตาหรือแคะไชจมูก</p> <p>๕. อย่าใช้ผ้าเช็ดหน้า ผ้าเช็ดตัว แก้วน้ำ เครื่องใช้ โทรศัพท์ ของเล่น ฯ ร่วมกับผู้ที่ เป็นไข้หวัด</p>

โรคติดเชื้อ	ลักษณะอาการแสดง	ระยะฟักตัวของโรค	การติดต่อ	ระยะติดต่อของโรค	การป้องกันและควบคุมโรค
วัณโรค (Tuberculosis)	ไอ อ่อนเพลีย มีไข้ต่ำๆ ร่างกายจะผอมลง เสียงแหบ เจ็บหน้าอก และไอเป็นเลือด	ไม่แน่นอนอาจ ๖-๑๒ เดือน	<ul style="list-style-type: none"> - การติดต่อทางตรงโดยการสัมผัสใกล้ชิดกับผู้ป่วย ทำให้ได้รับฝอยละอองน้ำมูก น้ำลาย เข้าสู่ทางเดินหายใจและทางบาดแผล - การติดต่อทางอ้อมโดยการใช้อุปกรณ์ เสื้อผ้า เครื่องใช้อื่นๆ ร่วมกับผู้ป่วยหรือหายใจเอาอากาศที่มีเชื้อโรคเข้าไป 	ตลอดเวลาที่มีเชื้ออยู่ในร่างกาย	<ol style="list-style-type: none"> ๑. กินอาหารที่ดีมีประโยชน์และหุงต้มสุกสะอาดแล้ว ๒. ควรดื่มนมที่ผ่านการพาสเจอร์ไรส์หรือสเตอริไรส์ ๓. หลีกเลี่ยงกับการสัมผัสหรือใกล้ชิดผู้ป่วย ๔. กรณีมารดาป่วยเป็นวัณโรค ควรแยกทารกไปเลี้ยงดูต่างหาก ๕. ฉีดวัคซีนสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคตามที่กระทรวงสาธารณสุข ๖. บุคคลทั่วไปควรเอ็กซเรย์ปอดปีละครั้ง ๗. รายงานให้เจ้าหน้าที่ทราบเมื่อมีการระบาด
หูชั้นกลางอักเสบ (Otitis media)	<p>หูชั้นกลางอักเสบเฉียบพลัน (acute otitis) จะมีอาการเกิดขึ้นฉับพลันหลังจากเป็นไข้หวัด เจ็บคอ หรือเป็นโรคติดเชื้อทางเดินหายใจอื่นๆ โดยจะมีอาการปวดในรูหู หูอื้อ มีไข้สูง หนาวสั่น บางรายอาจมีอาการเวียนศีรษะ ชักคลื่นไส้ อาเจียน หรือท้องเดิน</p> <p>หูชั้นกลางอักเสบเรื้อรัง (Chronic otitis) หูน้ำหนวกไหล เป็นๆ หายๆ เรื้อรัง ร่วมกับมีอาการหูอื้อ หูติง หูน้ำหนวกมักเกิดขึ้นเวลาเป็นหวัด เจ็บคอ หรือหลังจากเล่นน้ำ มีลักษณะเป็น</p>	-	<p>มักเกิดร่วมกับการติดเชื้อในบริเวณทางเดินหายใจส่วนต้น (จมูก คอ) บางรายอาจเป็นภาวะแทรกซ้อนของหัด ไข้หวัดใหญ่ ไอกรน ทำให้เชื้อโรคบริเวณคอผ่านเข้าไปในหูชั้นกลาง</p> <p>เป็นผลจากหูชั้นกลางอักเสบเฉียบพลัน หรือเนื่องจากได้รับบาดเจ็บจนแก้วหูทะลุ บางครั้งอาจพบร่วมกับคนที่เป็นทอนซิลอักเสบเรื้อรัง ไซนัสอักเสบเรื้อรัง ผนังกันจมูกกด</p>	-	<ol style="list-style-type: none"> ๑. อย่าดำน้ำหรือเล่นน้ำในสระ หรือแม่น้ำลำคลอง ๒. ระวังละอองน้ำให้เป็นหวัดบ่อย ถ้าเป็นควรรีบกินยารักษา ๓. การป้องกันมิให้เป็นโรคหูน้ำหนวกเรื้อรัง อาจกระทำได้โดยการรักษาหูชั้นกลางอักเสบเฉียบพลันอย่างถูกต้อง อย่าปล่อยปละละเลย ๔. เมื่อพบว่าเด็กเป็นโรคหูน้ำหนวกเรื้อรัง ต้องทำการส่งตรวจรักษาที่โรงพยาบาลเสียแต่เนิ่นๆ เพื่อป้องกันมิให้เกิดอันตรายแก่เด็กในภายหลัง เพราะอาจเกิดภาวะ

โรคติดเชื้อ	ลักษณะอาการแสดง	ระยะฟักตัวของโรค	การติดต่อ	ระยะติดต่อของโรค	การป้องกันและความคุมโรค
หูชั้นกลางอักเสบ (Otitis media)	หนองสีเหลือง/เขียว บางรายอาจมีอาการเวียนศีรษะ คลื่นไส้ อาเจียนร่วมด้วย ส่วนมากจะไม่มีไข้หรือเจ็บปวดในรูหู	-	ติ่งเนื้อเมื่อจามูก	-	แทรกซ้อนรุนแรงได้
ฝาปิดกล่องเสียงอักเสบเฉียบพลัน (Acute Epiglottitis)	ผู้ป่วยจะมีเสียงแหบอย่างรวดเร็ว มีอาการเจ็บคอ กลืนลำบาก มีน้ำลายออกมาก ไข้สูง หายใจลำบาก และภายใน ๒๔ ชั่วโมง หลังจากนั้นอาการจะลุกลามมากขึ้นจนเกิดการอุดตันทางหายใจขั้นรุนแรง				
หลอดลมอักเสบ (Bronchitis)	ไอแห้งๆ อาจมีเสียงแหบ และเจ็บหน้าอกเพราะไอบ่อย ๔-๕ วันต่อมาจะมีเสมหะเหนียวสีขาว (ไวรัส) หรือุ่นข้นเป็นสีเหลืองหรือเขียว (เชื้อแบคทีเรีย) ในเด็กอาจไอจนอาเจียน บางรายอาจมีไข้ต่ำ หรือมีอาการหอบหืดร่วมด้วย				หลีกเลี่ยงสถานที่ที่มีอากาศเสียหรือฝุ่นละอองมาก
คroup (Croup/Laryngotracheobronchitis)	ผู้ป่วยจะมีอาการของหวัดนำมาก่อน ต่อมาจะมีอาการไอ เสียงแหบห้าว หายใจเสียงดังครูปๆ ซึ่งมักจะเป็นตอนกลางคืน บางรายอาจมีไข้ ผู้ป่วยอาจมีอาการดีขึ้นได้เองในตอนเช้า แต่ตกกลางคืนอาจมีอาการกำเริบได้อีก				๑. ทุกครั้งที่พบเด็กมีอาการไอเสียงแหบ หายใจเสียงดังครูปและหายใจลำบาก ควรส่งโรงพยาบาลด่วน เพราะหากชักเข้าอาจเป็นอันตรายได้ ๒. ขณะที่พบเด็กมีอาการ ควรวางอ่างน้ำไว้ข้างๆ เพื่อให้เด็กได้รับความชื้นจากไอน้ำที่ระเหย

โรคติดเชื้อ	ลักษณะอาการแสดง	ระยะฟักตัวของโรค	การติดต่อ	ระยะติดต่อของโรค	การป้องกันและควบคุมโรค
หลอดลมฝอยอักเสบเฉียบพลัน (Acute Bronchiolitis)	น้ำมูกไหล มีไข้ต่ำๆ อาจมีอาการไอร่วมด้วย อาการเหล่านี้จะนามาก่อนประมาณ ๒-๓ วัน หลังจากนั้นจะเริ่มมีอาการหายใจหอบ ไอมาก	๑-๓ วัน			
ปอดอักเสบ (Pneumonia)	มีไข้สูง หนาวสั่น และหายใจหอบในระยะแรกอาจมีอาการไอแห้งๆ ไม่มีเสมหะ ต่อมาจะไอมีเสมหะข้นขึ้นออกเป็นสีเหลือง สีเขียว สีสนิมเหล็ก หรือมีเลือดปน ในเด็กโตและผู้ใหญ่ อาจมีอาการเจ็บแปลบในหน้าอก เวลาหายใจเข้าหรือเวลาไอแรงๆ บางครั้งอาจปวดร้าวไปที่หัวไหล่ สีข้างหรือท้องในเด็กเล็ก อาจมีอาการปวดท้อง ท้องอืด ท้องเดิน อาเจียน กระสับกระส่ายหรือชัก		๑. ทางเดินหายใจ โดยการไอ จาม หรือหายใจรดกัน ๒. โดยการสำลักเอกสารเคมี หรือเศษอาหารเข้าไปในปอด ๓. แพร่กระจายไปตามกระแสเลือด เช่น การฉีดยา ให้น้ำเกลือ การติดเชื้อในอวัยวะส่วนอื่น เป็นต้น		๑. ไม่เข้าใกล้ หรือนอนร่วมกับผู้ป่วย ๒. ระวังรักษาร่างกายให้อบอุ่นอยู่เสมอ โดยเฉพาะในเวลาที่มียาอากาศเปลี่ยนแปลง ๓. ควรหมั่นล้างมือให้สะอาดบ่อยๆ และอย่าใช้นิ้วมือ ขีดตาหรือแคะไซจุมูก ๔. เมื่อเป็นไข้หวัด ไข้หวัดใหญ่ หัด อีสุกอีใส ฯลฯ ควรดูแลรักษาเสียแต่เนิ่นๆ

สำเนาถูกต้อง

(นatchanon ชัยพิชิต)

หัวหน้าฝ่ายพัฒนากาชาตมิยสังฆเขตต์สมุทรสาคร

ภาคผนวก ข.

ลักษณะอาการความเจ็บป่วยที่ต้องเฝ้าระวัง

ลักษณะและอาการความเจ็บป่วยของเด็กที่จำเป็นต้องนำเด็กออกไปจากสภาวะแวดล้อมของสถานรับเลี้ยงดูแลเด็ก

๑. มีลักษณะไข้ตัวร้อน ดังนี้

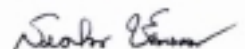
- มีอุณหภูมิร่างกาย ๓๗.๘ องศาเซลเซียส หรือสูงกว่าเมื่อตรวจวัดได้แขน หรือ ๓๘.๓ องศาเซลเซียส เมื่อตรวจวัดในปากหรือ ๓๘.๕ องศาเซลเซียส เมื่อตรวจวัดทางทวาร
- สำหรับเด็กอายุ ๔ เดือน หรืออ่อนกว่าให้ถือว่าอุณหภูมิร่างกาย ๓๘.๓ องศาเซลเซียส เมื่อตรวจวัดทางทวาร เป็นอุณหภูมิในระดับที่มีอาการไข้ตัวร้อน
- การตรวจวัดอุณหภูมิของร่างกายทางทวารต้องกระทำโดยบุคคลที่ผ่านการอบรมโดย

เฉพาะ

๒. อาการโรคและลักษณะอาการแสดงความเจ็บป่วยรุนแรงที่อาจเกิดขึ้น

- (๑) มีไข้ตัวร้อนพร้อมแผลในลำคอ ผื่นบนผิวหนัง อาเจียน อุจจาระร่วง เจ็บหู หงุดหงิดฉุนเฉียว หรือสับสนงงวายน
- (๒) ง่วงเหงาเศร้าซึมผิดปกติ
- (๓) ไม่รู้สึกอยากอาหาร
- (๔) กลืนอาหารลำบาก
- (๕) เชื่องซึมสับสนมากขึ้น
- (๖) ปวดศีรษะ หรือคอแข็ง
- (๗) อุจจาระร่วงไม่สามารถควบคุมได้
- (๘) อาเจียน ๒ ครั้งหรือมากกว่าในช่วง ๒๔ ชั่วโมง
- (๙) คออักเสบพร้อมกับมีไข้และต่อมบวม
- (๑๐) ไอรุนแรงควบคุมไม่ได้
- (๑๑) หายใจติดขัดและมีเสียงหวีด
- (๑๒) มีสิ่งที่ถูกขับออกจากตา ได้แก่ หนองและเมือกหนาไหลออกจากตา หรือตาแดง
- (๑๓) ตาหรือผิวหนังเหลือง
- (๑๔) เด็กหงุดหงิดและร้องไห้บ่อย
- (๑๕) เป็นลมหรือป่วยหรือมีอาการผิดปกติโดยปัจจุบัน

ตำแหน่งผู้ร้อง

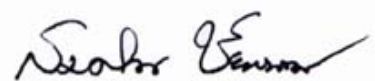
(นายสมศักดิ์ ใจดีใจดี)

เด็กที่เข้ารับการบำบัดและพัฒนาสุขภาพจิต

๓. ปากมีแผล จนกว่าแพทย์จะวินิจฉัยไม่ใช่สภาวะการติดเชื้อ
๔. มีผื่นบนผิวหนังหรือมีไข้หรือมีพฤติกรรมเปลี่ยนไปจนกว่าแพทย์จะวินิจฉัยไม่ใช่สภาวะการติดเชื้อ
๕. โรคหัด เหาบนศรีษะ หมัด เห็บ กลาก เกื้ออื่น ชันตุ
๖. วัณโรค
๗. ตุ่มพุงอง
๘. ถ้าติดเชื้อแบคทีเรียชนิด *Streptococci*
๙. โรคอีสุกอีใส
๑๐. โรคไอกรน
๑๑. โรคคางทูม
๑๒. โรคตับอักเสบ ชนิดเอ
๑๓. โรคหัด
๑๔. โรคไขข้ออักเสบ
๑๕. โรคงูสวัด
๑๖. เหวือกและปากอับเสบเป็นเม็ดพอง

เด็กที่มีลักษณะและสภาวะอาการความเจ็บป่วย ดังกล่าว ควรกันออกจากสถานรับเลี้ยงดูแลเด็กจนกว่าแพทย์จะวินิจฉัยว่าเด็กสามารถเข้าร่วมอยู่ในสถานรับเลี้ยงดูแลเด็กได้

สำเนาถูกต้อง

(นางชนิกดิ์ รักษ์ทิพย์)

เจ้าหน้าที่พยาบาลอนามัยสิ่งแวดล้อมชุมชนและวัย